

108 คดี

วิชาชีพการ

ธุรกิจ

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

"...กฎหมายเป็นเพียง
เครื่องมือสำหรับใช้ใน
การอันแนบแน่นด้วยธรรม
ต้องอาศัยดีของผู้ใช้กฎหมาย
ต้องรักษาความสุจริต และ
มโนธรรม ของนักกฎหมาย
ไว้เสมอชีวิต จึงจะสามารถ
เป็นที่พึ่งของประชาชนได้
แท้จริง..."

พระบรมราโชวาทของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลมหาราช

ข่าวดีสำหรับคนมีไฟ

สำนักพิมพ์สุทรไพศาล แหล่งตำรากฎหมายครบทุกฉบับ กฎหมายทุกเล่มมีมาตรฐานสูงสุด ดั่งทำ
พิธีสุจน์กฎหมายทันสมัย ๓ ล้านบาท

เปิดรับสมัครตัวแทนขายตรงประจำหน่วยราชการทุกจังหวัดจำนวนมาก รายได้วันละ ๒๐๐ ถึง ๘๐๐
บาทขึ้นไป วุฒิ ม.๓ หรือมีประสบการณ์ขาย ควรมียานพาหนะและมีทุนสำรองไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท
สนใจส่งรูปถ่าย (ขนาดใดก็ได้) พร้อมใบสมัครที่เขียนหรือพิมพ์ดีด

สุทรไพศาล 16/4-8 ถนนเพชรเกษม 63 ซอยวัดม่วง กรุงเทพฯ 10160

สำนักพิมพ์ สุทรไพศาล

แหล่งตำรากฎหมายครบทุกฉบับ ทุกเล่มมีมาตรฐานทำพิธีสุจน์

บริการทั้งปลีก-ส่ง สด-ผ่อน ตำราใหม่มีวางจำหน่ายตามศูนย์/ห้าง/ร้านทั่วไป

ส่วนราชการทุกแห่งควรมีกฎหมายครบชุดของสุทรไพศาล (ครบชุดฯ แกมคู่มือกฎหมาย-บริการ ๓ ปี

สุทรไพศาล 16/4-8 ถนนเพชรเกษม 63 ซอยวัดม่วง กรุงเทพฯ 10160

โทร. 4134349 , 4541065 , 4554957 FAX. 4555027

๑๐๘

กัถาธรรมสาร

ISEN

D 248

- กัถาธิ อานาฬอง ทรยััน
- พ็องพิททอนเรียทเทินทาธิ ยทพ็อง
- พ็องประเมันทาธิ ปรัับ ลตทาธิ
- ร็องเรียทคินเงิน ปรรยายพ็อง
- สัรรพาทรพ็อง พ็องวสสรพาทร

ตัวแทน : มาตรฐานตำรากฎหมาย

ภาคตะวันออก

1. ร้านหนังสือประกอบ
143 - 144 ถ.ฉัตรปราการ
อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000
(038) 272842 FAX. 278648
2. หจก. ชลบุรี วาณิช
695/47 - 50 ถ.สุขชัย
อ.เมือง จ.ชลบุรี
(038) 277760 FAX. 282649
3. น.เดมสาร จำกัด (เด็กเซเลบฮาด)
854 ถ.เจตนารมณ์ อ.บางปลาสร้อย
อ.เมือง จ.ชลบุรี
(038) 277201 - 2
4. บ้านเลขที่ 5 Book & music
5 ซ.1 ศรีราชานคร ถ.สุขุมวิท
อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี
(038) 324929
5. ร้านขายผัก
49 ม.12 ถ.บางนา - ตราด
อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา
(038) 531346, 532293
6. หอนอนหนังสือ
5/17 - 19 ถ.ผ่านถน
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา
(039) 346165 FAX. 346166
7. รัชสาร
64 ถ.วิวัฒนา
อ.เมือง จ.ตราด
8. ประสิทธิ์ศิลป์บุ๊คเซ็นเตอร์
069/9 - 11 ถ.สุขุมวิท
อ.เมือง จ.ระยอง
(038) 611694 FAX. 613170
9. ตาจันทร์ บุ๊คเซ็นเตอร์
157 - 159 ถ.ชุมพล
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา
(038) 511143
10. ร้านหนังสือใบไม้
448 - 450 ถ.พณิช
อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา
(038) 816971
11. ร้านทีบุคกิจ
26 จ. ถ.เทศบาลด้าว
อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี
(037) 211042, 413330
12. ศูนย์หนังสือสมประสงค์
93 ถ. หน้าเมือง
อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี
(037) 211934
13. เกษตรรุ่งเรือง
บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา

ภาคกลาง

1. สบายใจการค้า
248/1 ถ.พหลโยธิน
อ.เมือง จ.สระบุรี
(036) 211943, 211857
2. สุทธิพันธุ์ศรี
4 ซ. 11 ถ.พิชัย
อ.เมือง จ.สระบุรี
(036) 313408

3. น. สหบุญนิยมศึกษา จำกัด
47/1 - 2 ถ.พระยาภักดิ์
อ.เมือง จ.ลพบุรี
(036) 411316, 413681
4. คมวรรณกรรม
848 - 852 ซัง ถ.กรุงไทย
ถ.พระพินชา อ.เมือง
จ.สุพรรณบุรี
5. ศูนย์หนังสือ KC บุ๊ค
160/328 ตลาดศูนย์การค้ามาสุก
อ.เมือง จ.กาญจนบุรี
(034) 515432
6. ร้านณัฐ
15/35 - 36 ถ.ราชมรรคาใหม่
อ.เมือง จ.นครปฐม
7. เดอะบุ๊คเฮาส์
90 - 92 ถ.ราชวิถี
อ.เมือง จ.นครปฐม
(034) 257471
8. บุ๊คเซ็นเตอร์ มหาชัย
916/11 ถ.มรสิงห์
คมทนาย อ.เมือง
จ.สมุทรสาคร
9. บ้านหนังสือ
182/6 ซัง ถ.ศรีนคร
ถ.ทรงพล อ.บ้านโป่ง
จ.ราชบุรี (032) 200011
10. ราชบุรีบุ๊คเซ็นเตอร์
207/69 ถ.พรหัยศิริ
อ.เมือง จ.ราชบุรี
(032) 337622
11. ศูนย์หนังสือ 1992
55 ถ.นิมิตศรนา
อ.เมือง จ.ราชบุรี
(032) 325769
12. ร้านเทียนชัย 2
ค่ายธนรัชต์
อ.ปรางบุรี
จ.ประจวบคีรีขันธ์
13. ประดับสาธิต
146 ถ.สุศึก
อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์
(032) 611899
14. ร้านนุ้ยอ้ายพานิช
70 ถ.เพชรเกษม
อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์
(032) 511059
15. ร้านค้าค่ายพระรามหก
อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

ภาคอีสาน

1. น. คลังพลาซ่าจอมสุรางค์ จำกัด
24 ถ.จอมสุรางค์ยาตร์
อ.เมือง จ.นครราชสีมา
(044) 252400, 242380 FAX. 252534
2. บ.คลังพลาซ่า จก.
116/1 - 3 ถ.อภัยวงศ์
อ.เมือง จ.นครราชสีมา
(044) 242599, 244771

3. หอนหนังสือ
สำนักงาน 109/11 ซ.วัดป่าไชยวัน
ถ.มิตรภาพ อ.เมือง ขอนแก่น
(043) 332796 FAX. 239088
4. บริษัทบุ๊คสโตร์
66/3 ถนนโรงพยาบาลนครินทร์
ถ.หน้าเมือง อ.เมือง
จ.ขอนแก่น
(043) 237497 FAX. 236641
5. ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อ.เมือง จ.ขอนแก่น
(043) 241694 FAX. 241645
6. หงอคงฟ้า
101 - 105 ถ.สมนิมกรรัฐ
อ.เมือง จ.สุรินทร์
7. สหกรรร้านค้า
กบ.คชช. 24
อ.เมือง จ.อุดรธานี
(042) 222344
8. พงษ์บุ๊คเซ็นเตอร์
102 - 104 ถ.อ่าว
อ.เมือง จ.อุดรธานี
(042) 246313
9. ร้านทีวีบุ๊คส์
ชั้น 2 เจริญศรีคอมเพล็กซ์
277/3 ถ.ประจักษ์ อ.เมือง
จ.อุดรธานี
(042) 34372
10. โรงพิมพ์ ส.วัฒนา
194 - 196 ถ.ศรีเทพ
อ.เมือง จ.นครพนม
(042) 511364
11. ก.ก. 3 บก. ถ. (ค่ายพระยอดเมืองขวาง)
อ.เมือง จ.อุบลราชธานี
(034) 311685

1. ร้านกอนฟ้า
226/2 ถ.รามศรี
อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์
(074) 611738
2. ร้านคำศัพท์
179 - 205 ถ.รามศรี
อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์
3. ร้านมิตรสาธิต
130 - 132 ถ.วิเศษกุล โกลด์ทาวน์กีฬา
อ.เมือง จ.นครราชสีมา
(075) 218811, 210906 FAX. 212034
4. บ.แสงโสม
2/14 - 16 ถ.มนตรี (หน้า อ.ม.ท.)
อ.เมือง จ.ภูเก็ต
(076) 211396 FAX. 222372
5. เดอะบุ๊คเฮาส์
326/7 - 8 ถ.ตลาดใหม่
อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
(077) 282536
6. สหกรรบุ๊คเซ็นเตอร์
225/15 ถ.วิสิทธิ์
อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
(077) 288964
7. ศูนย์หนังสือ หาดศาล
จังหวัดนครศรีธรรมราช
อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
8. ฟุ้งส่งบุ๊คเฮาส์
23 - 27 ถ.กสิปอนุสรณ์
อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช
(075) 421447 - 8
9. ร้านบรรณกร B.K.
86 - 88 ถ.โพธิ์
อ.เมือง จ.สงขลา
(074) 312324
10. ร้านหนังสือคัมภีร์
1/83 ถ.เจริญประดิษฐ์
อ.เมือง จ.ปาดัง
(073) 333487 FAX. 331163

ภาคเหนือ

1. ร้านเพื่อนแท้
160/60 ถ.เค็มศิริ
อ.เมือง จ.อุทัยธานี
FAX. 512309
2. ท็อปแลนด์พลาซ่า
68/38 ถ.เอกาทศรถ
อ.เมือง จ.พิษณุโลก
(055) 245400 - 9 FAX. 245410
3. บ.ท็อปแลนด์ อเขต จก.
83/9 ถ.บรมไตรโลกนาถ
อ.เมือง จ.พิษณุโลก
(055) 241211, 259255
4. เลี้ยวทิพย์ บุ๊คเซ็นเตอร์
108/4 - 5 ถ.เอกาทศรถ
อ.เมือง จ.พิษณุโลก
(055) 258862
5. นาส่าบุ๊คเซ็นเตอร์
52 ถ.แปดวา
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์
(055) 4124183
6. ศรีโรภาศบุ๊คเซ็นเตอร์
31 - 33 ถ.มาตุลี
อ.เมือง จ.นครสวรรค์
(056) 221088, 221316

คำนำ

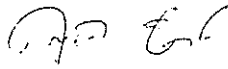
ฝ่ายวิชาการสำนักพิมพ์สุทรไพศาล ได้รวบรวมจัดพิมพ์ ๑๐๘ คติ จัดแยกตามความประสงค์ผู้ซื้อเป็นการเฉพาะ นับแต่

๑๐๘ คติล้มละลาย	๑๐๘ คติจรจร	๑๐๘ คติธนาคารพ็อง	๑๐๘ คติพ็องธนาคาร
๑๐๘ คติชิงที่ดิน	๑๐๘ คติทหาร	๑๐๘ คติพ็องซบไล้	๑๐๘ คติโกงที่ดินนา
๑๐๘ คติซื้อขายที่ดิน	๑๐๘ คติรถยนต์	๑๐๘ คติพ็องที่ดิน	๑๐๘ คติที่ดินพ็อง
๑๐๘ คติละเมิด	๑๐๘ คติครอบครัว	๑๐๘ คติหนี้	๑๐๘ คติหุ้น
๑๐๘ คติข่มขืน	๑๐๘ คติลิขสิทธิ์	๑๐๘ คติเครื่องหมายการค้า	๑๐๘ คติฆ่า
๑๐๘ คติเด็ก	๑๐๘ คติปล้น	๑๐๘ คติสัญญา	๑๐๘ คติมรดก
๑๐๘ เชื่คคติอาญา	๑๐๘ คติรัฐวิสาหกิจ	๑๐๘ คติผู้ว่า	๑๐๘ คติยศทรัพย์
๑๐๘ คติเช่า	๑๐๘ เชื่คคติแพ่ง	๑๐๘ คติที่ทาง	๑๐๘ คติเรือ
๑๐๘ คติฉ้อโกง	๑๐๘ คติก่อสร้าง	๑๐๘ คติตำรวจพ็อง	๑๐๘ คติพ็องตำรวจ
	๑๐๘ คติกู้ยืม	๑๐๘ คติตั๋วเงิน ฯลฯ.....

พิจารณาโครงการประกอบผลงานตำราของสำนักพิมพ์ ที่เจาะลึก สอนองความต้องการผู้ใช้ตำรา มีการสำรวจประเมิน วิเคราะห์ รับฟัง ได้รับความต้องการความจำเป็นของกลุ่มผู้ใช้กฎหมาย ฉีกแนวตำรากฎหมายนับแต่การทำพิสูจน์ต้องทันสมัย มีบริการหลังการขายที่ต่อเนื่องด้วยรวมกฎหมายทันต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาในการทำหน้าที่เป็นสื่อการศึกษาด้านวิชาการโดยเฉพาะวิชากฎหมายและสารพัดกฎหมาย เป็นการเอื้อความสะดวกอย่างประหยัดเวลา มีต้องรวบรวมค้นหากจากหลายที่ด้วยข้อมูลข่าวสารจับใจ กล้าฉีกแนวการจัดลำดับ เรียงตามสมัยนิยมจนเป็นผู้นำทางตำรากฎหมาย

อนึ่ง ในแต่ละคดีหนึ่ง ๆ ของ ๑๐๘ คติที่พิมพ์แล้ว คติที่กำลังจัดพิมพ์ และเล่มที่จะจัดพิมพ์เป็นนวัตกรรมที่สร้างขึ้นจากปัญหาข้อกฎหมายประกอบข้อเท็จจริงของกลุ่มบุคคลร่วมกับกระบวนการยุติธรรม นับแต่ผู้เสียหายหรือผู้กล่าวหา - ผู้ต้องหา โจทก์ - จำเลยและทนาย พนักงานสอบสวน - พนักงานอัยการ ต้องชิงชัยต่อสู้ขอความเป็นธรรมทางศาลตามกติกากฎหมาย มีการนำสืบพยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ หักล้างชิงไหวพริบชั้นเชิงกัน นับแต่ก่อนขึ้นสังเวียนศาล ขึ้นสู่ศาลชั้นต้นโดยมีการผลิตมีการอุทธรณ์ และการพ็อง/การร้อง/การขอใช้สิทธิทางศาลอุทธรณ์ จนถึงศาลฎีกาเป็นยุติ

ไม่คิดหวังสำหรับชุด ๑๐๘ คติ ดังกล่าว โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย ยิ่งต้องมีห้ครบเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ สำหรับผู้อ่านทั่วไปจะได้รอบรู้ระวังมิให้เกิดความผิดพลาดเสียหายดังอุทาหรณ์แต่ละคดี

(นางสาวอุทติกา ธนชัยวิวัฒน์)
ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ สุทรไพศาล

โทร. 4134349, 4541065, 4554957

โทรสาร. 4555027

คำปรารภ

ผู้ครไพศาลเป็นแหล่งตำรากฎหมายครบทุกฉบับ กฎหมายเป็นธรรมะแขนงหนึ่งซึ่งเรียกว่า โลกธรรม นีติธรรม หรือโลกียธรรม มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมตามความเจริญของอารยธรรมประเพณีอันกลมกลืนกับขนบธรรมเนียมของสังคมปัจจุบัน โดยมีศีลหรือข้อห้ามเป็นบทกำหนดโทษ และธรรมหรือข้อปฏิบัติเป็นหลักการตามวัตถุประสงค์ตามเจตนาและเหตุผล

กฎหมายปัจจุบันมีถึงห้าร้อยฉบับ ดัง- "รหัสกฎหมายเรียงปี พ.ศ." ห้าประมวลกฎหมายอาญา, "กลุ่มกฎหมาย" ห้าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, "บรรณานุกรมกฎหมายยกเลิก" ห้าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สี่ประมวลกฎหมายดังกล่าวเป็นแม่บทกฎหมายที่ควรหาอ่านเพื่อเข้าใจหลักกฎหมายเบื้องต้น โดยมีปรับปรุงแก้ไขถึงปี พ.ศ.๒๕๓๕ ทั้งสี่ประมวลฯ ดังไปสั่งท้ายเล่ม

"นิตिसัมพันธ์" บทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีนับสิบฉบับดัง "รหัสกฎหมายเรียงปี พ.ศ." "กลุ่มกฎหมาย" และ "รหัสกฎหมาย" ส่วน "บรรณานุกรมกฎหมายอดีต" สำหรับกรณีค้นไม่มีกฎหมาย จะได้ขอยืนยันที่แน่ชัดว่า กฎหมายฉบับที่ค้นไม่ได้ยกเลิกแล้วเมื่อใด - โดยกฎหมายฉบับใด

กฎหมาย หมายถึง พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา ข้อบัญญัติ ข้อกำหนด ข้อบังคับ และกฎกระทรวง ส่วนระเบียบประกาศ คำสั่งฯ ถือเป็นข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของสำนักพิมพ์ผู้ครไพศาลต่อตำรากฎหมายเป็นสองวาระ กล่าวคือ

วาระปัจจุบัน รับผิดชอบกฎหมายทุกเล่มต้องเป็นปัจจุบันถึงวันพิมพ์ โดยตั้งรางวัล ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท เผลี่ยกับกฎระเบียบ ๖๐๐ เล่มที่ผลิตและจะผลิตมูลค่าเล่มละ ๕,๐๐๐ บาท รางวัลเป็นตำรากฎหมายแต่ผู้พิสูจน์ได้ว่า "เล่มที่ทักท้วงไม่ทันสมัยถึงสามแห่ง โดยส่งสำเนาที่ใหม่กว่า ทันสมัยกว่ายังฝ่ายวิชาการฯ"

วาระต่อเนื่อง รับผิดชอบด้วย "รวมกฎหมายโครมาส" (นิตยสารโลกตำรวจ) ซึ่งพัฒนาจากระบบไบแทรกส่งเฉพาะสมาชิก ขยายเป็นหนังสือพิมพ์รายเดือน และปัจจุบันพัฒนาเป็นปีละ ๔ เล่ม ผลจากการวิเคราะห์ความต้องการและความเหมาะสม คือไม่ถึงจนอ่านไม่ทัน และไม่ทิ้งห่างเกินรู้ทัน

มาตรฐานตำราตัวบทกฎระเบียบและคดีตัวอย่างทร้อยชนิดดังกล่าว การผลิตยังได้คำนึงถึงความต้องการต่างโอกาสสภาพ ฐานะ ความจำเป็นโดยเฉพาะกำลังจัดหาหลายเล่ม หลายรายการอันมีทั้ง "ฉบับสมบูรณ์" (ส.) ที่ครบถ้วน ทั้งข้อเท็จจริงและคดีตัวอย่างเป็นอุทธรณ์ มักพิมพ์กระดาษฟอกขาวหรือกระดาษเขปอนด์ หากเป็นเล่มหนาจะทำเป็นปกแข็งเดินทอง และ "ฉบับประหยัด" (ป.) โดยเปลี่ยนจากวัดกุดิบเป็นกระดาษธรรมดา/ปกอ่อนซึ่งมีข้อความทุกอย่างเหมือนกัน จึงถึงย่อ/ลดข้อเท็จจริงกฎกระทรวง หรือคดีตัวอย่างให้รวบรัด

ผู้ครไพศาลไม่หยุดพัฒนา เคารพและเชื่อตรงต่อการบริการทั้งปลีก - ส่ง สด - ผ่อน สนองความประสงค์ทั้งแยกเล่ม ชุดเล็ก ชุดกลาง จนถึงชุดใหญ่ มีกฎหมายครบทุกฉบับ ดังรายการ**แถมตู้กฎหมาย**ท้ายเล่ม กับขอน้อมรับข้อมูล เอกสารเพิ่มเติมตลอดถึงข้อคิดเห็นและคำชี้แนะด้วยความเคารพ

ขอได้รับความปรารถนาดีและขอบพระคุณ

(นายวิสูตร ธนชัยวิวัฒน์)

ฝ่ายวิชาการ ผู้ครไพศาล

โทร. ๔๑๓๔๓๔๘, ๔๕๔๑๐๖๕, ๔๕๕๔๘๕๗

FAX ๔๕๕๕๐๒๗

อักษรย่อและรหัสกฎหมาย

กฎหมายไทยมีวิวัฒนาการมานานนับพันปี เฉพาะกฎหมายที่มีผลบังคับใช้เป็นปัจจุบันมีกว่า 500 พระราชบัญญัติ ฝ่ายวิชาการสุตราไพศาลได้จัดกฎหมายที่เป็นปัจจุบันทั้งหมดทั้งสิ้น เรียงลำดับอักษร ก - ข - ค ถึง ฮ และให้รหัสนับแต่ 001 กฎมณเฑียรบาลตามลำดับส่วนหนึ่ง กับสารบบพิสูจนให้ทราบโดยทันใดว่า พระราชบัญญัติฉบับไม่มีในกฎหมายปัจจุบันได้ยกเลิกเมื่อใด - โดยกฎหมายฉบับใด

กฎหมายเป็นภาษาพูด พระราชบัญญัติเป็นภาษาหนังสือ โดยที่กฎหมายมีมากฉบับถึงกับต้องจัดเรียงอักษรวางรหัส และเพื่อความสะดวกกระชับจึงนิยมใช้อักษรย่อ

มีข้อสังเกตเกี่ยวกับ "รหัส" ไม่ใช่จุด ส่วนอักษรย่อต้องมีจุด (.) แต่ไม่มีสระ มียกเว้นพิเศษเฉพาะอักษรย่อของเดือน เช่น มี.ค. , เม.ย. , มิ.ย.

อักษรย่อที่นิยมใช้ในตำรากฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายทุกเล่มดังนี้ :-

<u>อักษรย่อ</u>	<u>คำเต็ม</u>
กม.	กฎหมาย
กฎ	กฎกระทรวง
ฉ.	ฉบับ, ฉบับที่
พรก. หรือ พ.ร.ก.	พระราชกำหนด
พรฎ. หรือ พ.ร.ฎ.	พระราชกฤษฎีกา
พรบ. หรือ พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ
ป.อาญา, ป.อ. หรือ ปอ.	ประมวลกฎหมายอาญา
ป.วิอาญา, ป.วอ. หรือ ป.วิ.อ.	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ป.แพ่ง, ป.พ.พ. , ปพพ.	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ป.วิแพ่ง, ป.วพ. หรือ ป.วิ.พ.	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
ปรฎ. , ป.ร.ฎ. , ป.รัชฎากร	ประมวลรัชฎากร
ป.ที่ดิน, ป.ทต. , ป.ท.ด.	ประมวลกฎหมายที่ดิน
ร.	ระเบียบ , ระเบียบการ
ค.	คำสั่ง , คำสั่งที่
ข.	ข้อบังคับ , ข้อบัญญัติ, ข้อกำหนด
รก. , รจ. , ร.ก. , ร.จ.	ราชกิจจานุเบกษา
ฎ.	คัมภีพาทกษาศฎีกา (นิยมเรียกทั่วไป)
ม.	คัมภีพาทกษาศาสฎีกา (คำตามกฎหมาย)
	มาตรา

สารบัญ

๑๐๘ กติบัญญัติ

คดีที่

เรื่อง

หน้า

กศอรรถที่ ๑

พุทธศักราช ๒๔๙๑ - ๒๕๐๐

๑	พนักงานเจ้าหน้าที่ เก็บภาษีไม่ถูกต้อง ฉ. ๑๘๙๕/๒๔๙๓ อำนาจฟ้อง	๓
๒	ภาษีเงินได้กำหนดอาชีวการค้ำของคนกลาง ฉ. ๑๘๙๗/๒๔๙๓ ประมวลรัษฎากร ภาษีเงินได้	๗
๓	การมอบอำนาจทำการแทน ฉ. ๑๖๐๓/๒๔๙๔ การมอบอำนาจ	๑๐
๔	การประเมินภาษีร้านค้า ฉ. ๘๕๖ - ๘๕๗/๒๔๙๖ ประมวลรัษฎากร ภาษีเงินได้	๑๓
๕	เก็บค่าเช่าเกินสมควร ฉ. ๙๖๑/๒๔๙๖ หน้าที่นำสืบ	๑๘
๖	ร่างสัญญาไม่มีผลเป็นสัญญา ฉ. ๒๐๐๘/๒๕๐๐ สัญญา เลิกสัญญา	๒๑

กศอรรถที่ ๒

พุทธศักราช ๒๕๐๑ - ๒๕๑๐

๗	แต่งทนายยื่นฟ้องในนามบริษัทตน ฉ. ๙๒๕/๒๕๐๓ ตัวแทน	๒๗
๘	คำสั่งบังคับให้เสียภาษี โทศกัณฑ์ ฉ. ๑๐๘๕/๒๕๐๔ อำนาจฟ้อง ได้แย้งสิทธิ	๓๒

คดีที่	เรื่อง	หน้า
๙	สัญญามอบทรัพย์สิน ฎ. ๒๕๖/๒๕๐๕ กุ้ยม	๓๗
๑๐	ไม่ชำระเงินตามสัญญา ฎ. ๕๓๑/๒๕๐๕ หลักฐานการกุ้ยม	๔๑
๑๑	ผิดสัญญาการเล่นแชร์ ฎ. ๑๐๙ - ๑๑๑/๒๕๐๗ เล่นแชร์เปียหาย	๔๔
๑๒	หนังสือมอบอำนาจให้ทำการแทน ฎ. ๓๓๗/๒๕๐๗ ตัวแทน	๔๘
๑๓	หลักฐานแห่งการกุ้ยม ฎ. ๒๔๘/๒๕๐๙ หลักฐานแห่งการกุ้ยม	๕๑
๑๔	การประเมินภาษีของเจ้าพนักงาน ฎ. ๑๕๕๓/๒๕๐๙ ตัวแทน	๕๕
๑๕	การคำนวณกำไรสุทธิสำหรับเก็บภาษี ฎ. ๔๗/๒๕๑๐ กำไรเก็บภาษี	๖๒
๑๖	ยกยอกเงินเสียภาษี ฎ. ๑๐๗๑/๒๕๑๐ บรรยายฟ้อง	๖๖
๑๗	การยึดทรัพย์ซ้ำกัน ฎ. ๑๐๙๔/๒๕๑๐ ยึดทรัพย์	๖๙

ทศวรรษที่ ๓

พุทธศักราช ๒๕๑๑ - ๒๕๒๐

๑๘	เอกสารแสดงว่าได้ชำระหนี้สินแล้ว ฎ. ๗๔๙/๒๕๑๓ หลักฐานการใช้เงินที่กุ้ยม	๗๔
๑๙	ขอให้เพิกถอนการประเมินวินิจฉัยภาษีการค้า ฎ. ๖๗๘/๒๕๑๔ อำนาจฟ้อง	๗๘
๒๐	การเก็บภาษีของกรมสรรพากร ฎ. ๒๖๔๓/๒๕๑๕ กรมสรรพากร	๘๒
๒๑	สิทธิของบุคคลภายนอก ฎ. ๗๕๑/๒๕๑๖ เฉลี่ยทรัพย์	๘๔

คดีที่	เรื่อง	หน้า
๒๒	การทำระเงินค่าภาษี ฎ. ๑๔๖๖/๒๕๑๖ ค่าภาษี	๘๗
๒๓	ทำสัญญากู้ไม่สมบูรณ์ ฎ. ๒๖๔๕/๒๕๑๖ สืบพยานบุคคลที่กลางเอกสาร	๘๘
๒๔	การตัดแปลงสินค้า ฎ. ๒๕๑๓/๒๕๑๖ ประมวลรัษฎากร	๙๐
๒๕	อำนาจกระทำการประเมินภาษี ฎ. ๒๕๖๐/๒๕๑๖ ข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย	๙๒
๒๖	การเพิ่มจำนวนภาษีเงินได้ ฎ. ๓๒๐๑/๒๕๑๖ ประมวลรัษฎากร	๙๔
๒๗	ไม่ยื่นคำอุทธรณ์ตามกำหนด ฎ. ๔๙๘/๒๕๒๗ อำนาจฟ้อง	๙๖
๒๘	การขอรับชำระหนี้ภาษีอากร ฎ. ๘๘๑/๒๕๑๗ ค่าภาษีอากร	๙๘
๒๙	การค้ำประกันความเสียหาย ฎ. ๑๕๘๗/๕๒๑๗ ตัวแทน นายหน้า	๑๐๒
๓๐	ไม่ปิดแสดตมปีในใบเสร็จ ฎ. ๒๓๙๐/๒๕๑๗ ประมวลรัษฎากร	๑๐๗
๓๑	ลงชื่อและประทับตราไม่ครบตามข้อบังคับของบริษัท ฎ. ๓๒๓/๒๕๑๘ ตัวแทน	๑๑๐
๓๒	ลงลายมือชื่อในสัญญาจ้างมิได้ประทับตราของบริษัท ฎ. ๑๒๓๕/๒๕๑๘ ประมวลรัษฎากร	๑๑๒
๓๓	การนำสินค้าวัตถุติด มาผลิตสินค้าเพื่อขาย ฎ. ๑๕๓๔/๒๕๒๐ ลากมิกควรได้ อายุความ	๑๑๔

กศวรรษที่ ๔
พุทธศักราช ๒๕๒๑ - ๒๕๓๐

๓๔	ขายที่ดินเพื่อการค้า ฎ. ๓๙๘/๒๕๒๑ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากรฯ	๑๑๙
----	---	-----

คดีที่	เรื่อง	หน้า
๓๕	ประเมินการเสียภาษีเงินได้ ฎ. ๕๘๐/๒๕๒๑ อุทธรณ์ฎีกา	๑๒๑
๓๖	การผลิตชาผงให้มีคุณภาพคงอยู่ถาวร ฎ. ๕๘๙/๒๕๒๑ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากรฯ	๑๒๓
๓๗	ว่าจ้างคนงานเองเป็นการเปิดดำเนินกิจการ ฎ. ๑๐๓๓/๒๕๒๑ อายุความ	๑๒๖
๓๘	ไม่ยื่นแบบแสดงการเสียภาษีการค้า ฎ. ๑๑๗๖/๒๕๒๑ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร ฯ	๑๒๙
๓๙	ผลขาดทุนในรอบปีบัญชีที่ยกมาหักในการคำนวณกำไร ฎ. ๓๑๘๕/๒๕๒๒ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากรฯ	๑๓๒
๔๐	การแสดงแบบรายการเพื่อเสียภาษีการค้า ฎ. ๒๕๗๓/๒๕๒๒ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากรฯ	๑๓๔
๔๑	ไม่ปฏิบัติตามหมายเรียก ฎ. ๔๖๗/๒๕๒๓ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากรฯ	๑๓๖
๔๒	การรับผิดชอบตามกองมรดก ฎ. ๔๐๙/๒๕๒๔ หนี้ เรียกให้ชำระ	๑๓๘
๔๓	การขีดฆ่าอากรแสตมป์เพื่อมิให้ใช้ได้อีก ฎ. ๖๔๐/๒๕๒๗ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๑๔๕
๔๔	การรับช่วงกิจการของบริษัท ฎ. ๘๔๘/๒๕๒๗ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๑๔๘
๔๕	การประเมินภาษีการค้า ฎ. ๒๕๘/๒๕๓๐ ชื้อขาย จ้างทำของ	๑๕๓
๔๖	กู้ยืมเงินไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตามกฎหมาย ฎ. ๒๗๔/๒๕๓๐ ยืม	๑๕๕
๔๗	ไม่ชำระค่าภาษีอากร ฎ. ๓๗๙/๒๕๓๐ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๑๕๗
๔๘	คำสั่งให้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ฎ. ๔๔๓/๒๕๓๐ ประมวลรัษฎากร	๑๖๒

ทศวรรษที่ ๕
พุทธศักราช ๒๕๓๑ - ๒๕๔๐

๔๙	เงินได้จากวิชาชีพอิสระ ฎ. ๙๐๕/๒๕๓๑ บรรยายฟ้อง	๑๖๗
๕๐	การจ่ายค่าตอบแทนการบริการให้แก่ลูกจ้าง ฎ. ๙๙๔/๒๕๓๑ เงินได้พึงประเมิน	๑๗๒
๕๑	บรรยายฟ้องการกระทำความผิดต่างกรรม ฎ. ๑๔๙๖/๒๕๓๑ หลายกรรม	๑๗๕
๕๒	ชี้ชวนให้ผู้มีชื่อมาซื้อหุ้นของธนาคาร ฎ. ๑๗๒๓ - ๑๗๔๖/๒๕๓๑ ตัวแทนนายหน้า	๑๗๗
๕๓	ไม่เสียภาษีการค้า ฎ. ๒๑๖๘/๒๕๓๑ ภาษีการค้า	๑๘๐
๕๔	ประเมินภาษีเงินได้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ฎ. ๒๔๓๒/๒๕๓๑ อุทธรณ์การประเมิน	๑๘๓
๕๕	ขายอสังหาริมทรัพย์ทางการค้า ฎ. ๒๘๖๐/๒๕๓๑ เงินได้พึงประเมิน	๑๘๘
๕๖	ไม่ทำบัญชีคุมสินค้า ฎ. ๓๐๖๗/๒๕๓๑ ภาษีการค้า	๑๙๑
๕๗	ไม่ระบุนามสกุลและบ้านเลขที่ของผู้รับเงิน ฎ. ๓๐๗๑/๒๕๓๒ ประมวลรัษฎากร	๑๙๕
๕๘	ทำสัญญาร่วมพัฒนาที่ดินเพื่อแบ่งขาย ฎ. ๓๖๖๓/๒๕๓๑ การขายอสังหาริมทรัพย์	๑๙๙
๕๙	การเสียภาษีในส่วนของบริษัท ฎ. ๓๗๗๒/๒๕๓๑ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	๒๐๓
๖๐	หนังสือมอบอำนาจซึ่งไม่ได้ปิดอากรแสตมป์ ฎ. ๑๗๒๐/๒๕๓๒ หนังสือมอบอำนาจ	๒๐๗
๖๑	การมอบอำนาจให้บุคคลอื่นฟ้องคดีแทน ฎ. ๑๗๕๐/๒๕๓๒ อำนาจฟ้อง	๒๐๙

คดีที่	เรื่อง	หน้า
๖๒	หนังสือแจ้งการประเมิน ฎ. ๒๕๑๐/๒๕๓๒ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๒๑๑
๖๓	เงินได้พึงประเมินเพราะเหตุออกจากงาน ฎ. ๒๕๕๐/๒๕๓๒ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๒๑๖
๖๔	ไม่ทราบราคาต้นทุนที่แท้จริง ฎ. ๒๖๘๑/๒๕๓๒ ราคาสินค้าคงเหลือ	๒๒๑
๖๕	บทบัญญัติการให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนเสียภาษี ฎ. ๒๗๓/๒๕๓๒ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๒๒๖
๖๖	จำนวนเงินที่ใช้จ่ายของสำนักงาน ฎ. ๒๘๗๘/๒๕๓๒ อายุความเรียกหนี้จากบริษัทที่ชำระบัญชี	๒๒๙
๖๗	ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด ฎ. ๘๐๘/๒๕๓๓ ผิดนัด	๒๓๕
๖๘	ผู้ต้องเสียภาษีให้เพิกถอนการประเมิน ฎ. ๑๐๘๐/๒๕๓๓ อำนาจฟ้อง	๒๓๘
๖๙	การประเมินภาษีรายได้บุคคลธรรมดา ฎ. ๒๓๐๓/๒๕๓๓ ความรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียม	๒๔๐
๗๐	เบี้ยปรับหรือเงินเพิ่มสำหรับเสียภาษีอากร ฎ. ๒๖๐๓/๒๕๓๓ ล้มละลาย	๒๔๔
๗๑	รายจ่ายเพื่อหากำไร ฎ. ๔๑๘๔/๒๕๓๓ ดอกเบี้ยผิดนัด	๒๔๘
๗๒	ไม่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี ฎ. ๔๔๗๓/๒๕๓๓ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๒๕๗
๗๓	รายจ่ายประเภทค่าธรรมเนียม ฎ. ๔๔๘๓/๒๕๓๓ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๒๕๙
๗๔	ค้างชำระภาษีการค้า ฎ. ๔๕๓๘/๒๕๓๓ ผ่ากทรัพย์ไม่มีบำเหน็จ	๒๖๖
๗๕	หนังสือแจ้งภาษีเงินได้นิติบุคคล ฎ. ๔๖๒๒/๒๕๓๓ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๒๗๑
๗๖	ค่าชดเชยหลังจากเกษียณอายุ ฎ. ๔๖๒๘/๒๕๓๓ พ.ร.บ.ประมวลรัษฎากร	๒๗๔

คดีที่	เรื่อง	หน้า
๗๗	การประเมินภาษีของเจ้าพนักงาน ฎ. ๔๗๔๖/๒๕๓๓ หน้าที่นำสืบ	๒๗๗
๗๘	สัญญาเช่าห้องแถว ฎ. ๑๐๗๐/๒๕๓๔ ไม่มีพยานมาสืบ	๒๘๐
๗๙	เอกสารประกอบการลงบัญชี ฎ. ๑๖๙๒/๒๕๓๔ การส่งบัญชี	๒๘๓
๘๐	ขอคืนเงินภาษีอากรที่หัก ฎ. ๑๙๒๖/๒๕๓๔ อำนาจฟ้อง	๒๘๖
๘๑	รายรับประเภทการค้ารับจ้างทำของ ฎ. ๒๑๖๙-๒๑๗๐/๒๕๓๔ ชื่อ ขาย จ้างทำของ	๒๙๒
๘๒	หลักฐานประกอบการลงบัญชี ฎ. ๒๕๙๙/๒๕๓๔ ยอดรายรับหรือยอดขาย	๒๙๕
๘๓	การประเมินยอดเงินสะสมของพนักงาน ฎ. ๓๔๑๐/๒๕๓๔ รายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ	๒๙๘
๘๔	ความประมาทเลินเล่อของกรรมการผู้จัดการ ฎ. ๓๕๙๕/๒๕๓๔ เหตุสุดวิสัย	๓๐๑
๘๕	เจ้าพนักงานประเมินสั่งเพิ่มราคาสินค้า ฎ. ๓๑๔๘/๒๕๓๕ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๓๐๕
๘๖	ใบขนสินค้าและแบบแสดงรายการ ฎ. ๑๘๐/๒๕๓๖ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๓๑๐
๘๗	การเสียภาษีเงินได้จากเงินดอกเบี้ย ฎ. ๕๒๒/๒๕๓๖ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๓๑๔
๘๘	หลักฐานการจ่ายค่าเช่า ฎ. ๖๕๓/๒๕๓๖ เงินสำรอง	๓๒๒
๘๙	การรับมอบอำนาจจากกรมสรรพากร ฎ. ๑๕๙๘/๒๕๓๖ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๓๒๖
๙๐	ไม่เสียค่าตอบแทนค่าบริการ ฎ. ๑๗๐๘/๒๕๓๖ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๓๒๙
๙๑	ภาษีการค้าและภาษีบำรุงเทศบาล ฎ. ๓๔๖๓/๒๕๓๖ คัดค้านพยานเอกสาร (ม.๑๒๕)	๓๓๔
๙๒	สิทธิที่ได้รับชำระภาษีอากร ฎ. ๔๗๙๓/๒๕๓๖ อำนาจฟ้อง	๓๓๙

คดีที่	เรื่อง	หน้า
๙๓	การหักค่าใช้จ่ายตามลักษณะงาน ฎ. ๕๔๒๒/๒๕๓๖ ประมวลรัษฎากร	๓๔๒
๙๔	ไม่เสียภาษีเกี่ยวกับรายรับที่ได้ ฎ. ๕๕๙๘/๒๕๓๖ ประเภทการคำนวณหักทรัพย์	๓๔๖
๙๕	การผลิตกาแฟผง ฎ. ๕๖๓๔/๒๕๓๖ ประมวลรัษฎากร	๓๔๙
๙๖	เงื่อนไขการรับเปิดบัญชีกระแสรายวัน ฎ. ๒๗๐/๒๕๓๗ ดอกเบี้ย	๓๕๓
๙๗	การเสียภาษีค่าส่งออกน้ำตาลทรายดิบ ฎ. ๑๕๕๘/๒๕๓๗ การเสียภาษีการค้า	๓๕๖
๙๘	ไม่เสียภาษีอากรรอบระยะเวลาบัญชี ฎ. ๒๔๖๕/๒๕๓๗ ประมวลรัษฎากร	๓๖๐
๙๙	เงินชดเชยค่าพาหนะที่เหมาะสม ฎ. ๕๓๓๐/๒๕๓๗ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๓๖๓
๑๐๐	ผู้ค้าประกันการทำงาน ฎ. ๖๐๘๕/๒๕๓๗ พ.ร.บ.ประมวลรัษฎากร	๓๖๙
๑๐๑	แก้ไขการประเมินที่ผิดพลาด ฎ. ๘๗๕/๒๕๓๘ พ.ร.บ.ประมวลรัษฎากร	๓๗๑
๑๐๒	หนังสือมอบอำนาจที่ไม่สมบูรณ์ ฎ. ๓๘๒๑/๒๕๓๘ ตัวแทน	๓๗๓
๑๐๓	ฟ้องขอให้เพิกถอนการประเมิน ฎ. ๔๘/๒๕๓๙ ประมวลรัษฎากร	๓๗๗
๑๐๔	การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ฎ. ๕๑/๒๕๓๙ ประมวลรัษฎากร	๓๘๐
๑๐๕	การชำระภาษีอากรของลูกหนี้ ฎ. ๘๐๓/๒๕๓๙ บังคับคดี	๓๘๓
๑๐๖	ความรับผิดชอบในการยื่นแบบรายการและเสียภาษีเงินได้ ฎ. ๑๐๑๕/๒๕๓๙ พ.ร.บ.ประมวลรัษฎากร	๓๗๖
๑๐๗	เงินได้พึงประเมินที่ผู้ขายต้องเสียภาษี ฎ. ๑๑๙๕/๒๕๓๙ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๓๙๐
๑๐๘	เบี้ยปรับของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ฎ. ๔๕๕๕/๒๕๓๙ พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร	๓๙๓

๑๐๘ คติ

วิษณุกรรม

พุทธศักราช

๒๔๙๑ - ๒๕๐๐

10

10

คดีที่ ๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ เก็บภาษีไม่ถูกต้อง

ฎ. ๑๘๙๕/๒๕๙๓ อำนาจฟ้อง

การฟ้องศาลขอให้เพิกถอนการเรียกเก็บภาษีร้านค้า เพราะพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกเก็บไม่ถูกต้องนั้น ผู้เสียภาษีจะต้องเสียตามที่เจ้าหน้าที่ประเมินมาก่อน แล้วจึงอุทธรณ์ต่อข้าหลวงประจำจังหวัด หรืออธิบดีแล้วแต่กรณี ต่อจากนั้นจึงจะอุทธรณ์ต่อศาลได้ถ้าโจทก์ไม่จัดการอุทธรณ์ตามเกณฑ์และวิธีการตั้งที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว สิทธิของโจทก์ที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลก็หาไม่มี ศาลไม่มีอำนาจจะประทับฟ้องไว้พิจารณา และในกรณีเช่นนี้ แม้จำเลยจะไม่คัดค้านมาแต่ต้น ศาลสูงก็พิพากษายกฟ้องได้ เพราะเป็นเรื่องอำนาจฟ้อง อันนับเนื่องว่าเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ 1895/2493

ศาลฎีกา

วันที่ 29 ธันวาคม พุทธศักราช 2493

ความแพ่ง

นายอรุณ โกศลย์วัฒน์

โจทก์

ระหว่าง

นายชาญ จารุวัตร ข้าหลวงประจำจังหวัดหนองคาย

จำเลย

เรื่อง ขอให้เพิกถอนการเก็บภาษีร้านค้าและสั่งให้คืนเงิน

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ลงวันที่ 16 มกราคม พุทธศักราช

2493.

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อ พ.ศ. 2491 คณะกรรมการอำเภอได้ประเมินเรียกเก็บภาษีร้านค้า โรงบ่มใบยาตรีเชียงใหม่ และโรงบ่มใบยาของนางของโจทก์รวม 2 สถานี เป็นเงิน 2,700 บาท ซึ่งโจทก์ได้ชำระและยื่นอุทธรณ์ต่อข้าหลวงประจำจังหวัดหนองคายขึ้นไปจนถึงข้าหลวงสรรพากรภาค 3 ในที่สุดข้าหลวงสรรพากรวินิจฉัยแจ้งมายังโจทก์ว่า โรงบ่มใบยาของโจทก์เป็นโรงค้า ให้เรียกเก็บภาษีต่อไป

ครั้งวันที่ 17 พฤษภาคม 2492 คณะกรรมการอำเภอเมืองหนองคาย ได้ประเมิน ภาษีร้านค้าสำหรับ พ.ศ. 2492 จากโจทก์อีก เป็นเงิน 4,180 บาท กับต่อมา วันที่ 11 มิถุนายน 2492 เรียกค่าปรับอีกเป็นเงิน 836 บาท โจทก์เห็นว่า โรงบ่มใบยาของโจทก์ไม่ใช่ สถานที่ประกอบหรือดำเนินกิจการค้า จึงขอให้บังคับจ่ายคืนหรือสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่คืนเงิน - เรียกเก็บในปี พ.ศ. 2491 เป็นเงิน 2,700 บาท ให้โจทก์ และให้เพิกถอนการเรียกเก็บภาษี ร้านค้าโรงบ่มใบยาของโจทก์ 3 สถานที่ ใน พ.ศ. 2492 รวมทั้งเงินเพิ่มภาษีเป็นเงิน 5,016 บาทนั้นเสีย

จำเลยต่อสู้ว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นจำเลย ทั้งสำหรับภาษี ร้านค้า พ.ศ. 2491 โจทก์ไม่ได้อุทธรณ์ภายในกำหนด แม้โจทก์จะมีอำนาจฟ้อง การเรียกเก็บ ภาษีร้านค้าของเจ้าพนักงานก็เป็นการถูกต้องแล้ว

ศาลจังหวัดหนองคายทำการพิจารณา คู่ความรับกันว่า

1. สรรพากรอำเภอเป็นคณะกรรมการอำเภอ และคณะกรรมการอำเภอบินตรงต่อ ข้าหลวงประจำจังหวัด

2. สถานที่โรงบ่ม หมายเลข 2-3-4 ตามฟ้องของโจทก์นั้น กิจการที่กระทำโดย ปกติ เริ่มด้วยปลูกผลิตต้นกล้าพรรณยา แล้วนำออกแจกจ่ายให้แก่ชาวไร่รับไปปลูกโดยไม่คิดราคา ชาวไร่เหล่านี้มีจำนวนจำกัดแน่นอน และมีบัญชีชื่อในเขตไร่บ่มของโจทก์แห่งหนึ่ง มี ราว 300 คน เมื่อชาวไร่รับกล้าไปปลูกแล้วราว 2 เดือนใบยาแก่ได้ขนาด ชาวไร่ นำใบยาสดนั้น มาขายให้โจทก์ในสถานที่โรงบ่ม ตามเขตของโรงบ่มนั้น ๆ แล้วโจทก์นำใบยาเข้าเตาทำการบ่มอัด แห้งเสร็จแล้วเข้าหีบห่อ นำส่งมอบที่สำนักงานตัวแทนโรงงานยาสูบ ณ จังหวัดหนองคาย สำนักงาน ตัวแทนจัดชั้นใบยาตราราคาแล้วนำใบยาส่งไปยังโรงงานยาสูบที่กรุงเทพฯ พร้อมกับมอบเสนอ ราคาที่ดีที่สุด คณะกรรมการของโรงงานยาสูบที่กรุงเทพฯ เป็นผู้พิจารณาจัดซื้อ โดยจะให้ราคาตาม ที่สำนักงานตัวแทนตีไว้หรือไม่ก็ได้ จะลดราคา เพิ่มราคา หรือไม่รับซื้อเสียเลยก็ได้

3. โจทก์ไม่เคยยื่นอุทธรณ์คัดค้านการเก็บภาษี สำหรับปี พ.ศ. 2492 ต่อข้าหลวง ประจำจังหวัด เป็นแต่ยื่นเป็นคำร้องต่อสรรพากรจังหวัด ต่อมาจึงได้รับหนังสือสรรพากรภาค 3 ว่า ต้องเสียภาษี ตามเอกสารหมาย จ.5 ส่วนสำหรับภาษี พ.ศ. 2491 โจทก์มิได้อุทธรณ์อย่างใด เลย ได้ชำระเงินต่ออำเภอท่าบ่อจังหวัดหนองคายแล้ว

4. โจทก์ได้แจ้งให้คณะกรรมการอำเภอเมืองทราบ ว่า โจทก์จะดำเนินคดีทางศาล ตามเอกสารหมาย จ.4

ศาลจังหวัดหนองคายเห็นว่า ค่าภาษีจำนวน พ.ศ. 2491 เงิน 2,700 บาทโจทก์ ปล่อยให้ชำระเป็นการเสร็จเด็ดขาดแล้ว มิได้คัดค้านแสดงแย้งสงวนสิทธิไว้แต่อย่างใด โจทก์จะ ฟ้องหาได้ไม่ แต่สำหรับ พ.ศ. 2492 โรงบ่มใบยาศรีเชียงใหม่ กองนาง และ หนองบัวมีใช้ สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบหรือดำเนินกิจการค้าตาม มาตรา 78 วรรค 2 จำเลยปฏิเสธความรับ ผิดมิได้ ฟ้องโจทก์ฟังขึ้น จึงพิพากษาให้เพิกถอนการเก็บภาษีร้านค้าสำหรับโรงบ่มใบยาดังกล่าว

เงิน 3,700 บาท กับเงินค่าปรับ 836 บาท ขอให้โจทก์นอกนั้นให้ยก
จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า ตามฟ้องของโจทก์และตามรายงานพิจารณาของศาล โจทก์
รับอยู่แล้วว่า ภาษีร้านค้าสำหรับ พ.ศ. 2491 ที่เจ้าพนักงานประเมินรวมทั้งเงินค่าปรับนั้น โจทก์
ได้ยื่นฟ้องคดีนี้โดยยังไม่ได้เสียภาษีตามประเมิน ทั้งไม่เคยยื่นอุทธรณ์คัดค้านด้วย ซึ่งตามประมวล
รัษฎากรอันว่าด้วยการเก็บภาษีร้านค้าได้บัญญัติไว้มีใจความว่า ผู้เสียภาษีจะต้องยื่นรายการต่อ
เจ้าพนักงาน เจ้าพนักงานจะได้ทำการประเมิน แล้วผู้เสียภาษีต้องเสียตามนั้น ถ้าเห็นว่าเจ้าพนักงาน
ประเมินไม่ถูกต้อง ก็ให้อุทธรณ์ต่อข้าหลวงประจำจังหวัด หรืออธิบดีแล้วแต่กรณี ต่อจากนั้นผู้สั่ง
ให้เสียภาษีจึงจะอุทธรณ์คำวินิจฉัยของข้าหลวงประจำจังหวัด หรืออธิบดีต่อศาลได้ แสดงว่าก่อน
นั้นจะนำเรื่องมาฟ้องร้องหาได้ไม่ พอเทียบได้ความแบบอย่าง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 355/2492 ศาล
อุทธรณ์จึงเห็นว่า เมื่อกฎหมายบัญญัติดังกล่าว ถึงแม้จำเลยจะเพิกยกขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์ก็ตาม -
ศาลอุทธรณ์ก็ยกขึ้นวินิจฉัยได้ เพราะเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน เมื่อโจทก์ยังไม่มี
อำนาจมาฟ้องร้องดังกล่าวแล้ว ปัญหาข้ออื่น ๆ ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย จึงพิพากษากลับคำพิพากษา
ศาลชั้นต้น ให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาคดีแล้วเห็นว่า การรัษฎากรของประเทศนั้น
เป็นกรณีของรัฐเรียกเก็บเงินเอาจากประชาชน สิทธิและหน้าที่ของประชาชนจะถึงมีได้ก็เฉพาะตาม
กฎหมายว่าด้วยการนั้น เมื่อได้มีบัญญัติไว้แล้ว กรณีของโจทก์ในเรื่องนี้ ต้องด้วยมาตรา 29 แห่ง
ประมวลรัษฎากร ซึ่งบัญญัติว่า

"ในการอุทธรณ์การประเมินภาษีอากรที่อำเภอมีหน้าที่ประเมินให้อุทธรณ์ได้ตามเกณฑ์
และวิธีการดังต่อไปนี้

(1) ให้อุทธรณ์การประเมินของอำเภอ ต่อเจ้าพนักงานประเมินภายในกำหนด 15
วัน นับแต่วันได้รับแจ้งการประเมิน

(2) เว้นแต่ในกรณีห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา 21 หรือมาตรา 25 ให้อุทธรณ์การ
ประเมินของเจ้าพนักงานประเมินต่อข้าหลวงประจำจังหวัดภายในกำหนด 15 วัน นับแต่วันได้รับ
แจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือรับแจ้งการประเมินตามมาตรา 20 หรือมาตรา 24

(3) เว้นแต่ในกรณีห้ามอุทธรณ์ตามมาตรา 33 ให้อุทธรณ์คำวินิจฉัยของข้าหลวง -
ประจำจังหวัดต่อศาลภายในกำหนด 15 วัน นับแต่วันได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์"

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายไว้เป็นพิเศษให้อำนาจศาลไว้แต่เฉพาะ
ในกรณีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของข้าหลวงประจำจังหวัดเท่านั้น เช่นเกี่ยวกับบางกรณีระหว่าง รัฐ กับ
ราษฎรที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษว่า คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด อำนาจศาลที่จะ
พิจารณาคำวินิจฉัยนั้นก็หาไม่มี ดังนี้ เมื่อโจทก์ไม่จัดการอุทธรณ์ตามเกณฑ์และวิธีการดังที่กฎหมาย
อันว่าด้วยการนั้นได้บัญญัติไว้เป็นพิเศษแล้ว สิทธิของโจทก์ที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลก็หาไม่มี ศาลไม่มี

อำนาจจะประทับฟ้องไว้พิจารณา แม้จำเลยจะไม่คัดค้านแต่ต้น ศาลก็พิพากษายกฟ้องโจทก์เสียได้ เพราะเป็นเรื่องอำนาจฟ้องอันนับเนื่องว่าเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น ให้ยกเสีย โดยศาลฎีกาพิพากษายืน ให้โจทก์เสียค่าทนายความในชั้นนี้แทนจำเลยอีก 200 บาทด้วย

(ประมวล สุวรรณศร - นาดปรีชา - มนูกิจวิมลอรรด)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1895/2493

ประมวลรัชฎาการ วิธีพิจารณาความแพ่ง อำนาจฟ้อง ความสงบเรียบร้อยของประชาชน

คดีที่ ๒ ภาษีเงินได้กำหนดอาชีวการค้ำของคนกลาง

ฎ. ๑๔๙๗/๒๔๙๓ ประมวลรัษฎากร ภาษีเงินได้

ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยภาษีเงินได้ พ.ศ. 2482 กำหนดอาชีวการค้ำขายของคนกลางให้ตกอยู่ในมาตรา 40 (8) แห่งประมวลรัษฎากร คำว่า "การค้ำขายของคนกลาง" นี้หมายความว่า การค้ำของคนซึ่งอยู่ในระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคน คือซื้อของที่ตนเองมีได้เป็นผู้ผลิตมาแล้วขายต่อไป

ทำสัญญากับโรงงานสุราเป็นผู้ขายส่งสุราประจำอำเภอหนึ่ง แม้ตามสัญญาจะถูกจำกัดในการซื้อในการขายตลอดจนเรื่องราคาที่จะขายก็ดี ก็เป็นเรื่องที่ซื้อมาแล้วขายต่อไปอันเป็นการค้ำของคนกลางนั่นเอง

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ที่ 1897/2493

ศาลฎีกา

วันที่ 29 ธันวาคม พุทธศักราช 2493

ความแพ่ง

นายจินดา ชัยรัตน์

โจทก์

ระหว่าง

กรมสรรพากร (ตดยหลวงอาจพิศาลกิจ เป็นอธิบดี)

จำเลย

เรื่อง ขอรื้อให้แสดงประเภทเงินได้อันจะต้องเสียภาษี

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ลงวันที่ 13 กรกฎาคม พุทธศักราช

2492

โจทก์ฟ้องว่านางประชุม ชัยรัตน์ ภริยาโจทก์ได้ทำสัญญากับโรงงานบางยี่ขัน กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้ขายส่งสุราประจำอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โจทก์ในฐานะสามีหัวหน้าครอบครัว ได้ยื่นประเมินภาษีเงินได้รวมทั้งของภริยาด้วย - เจ้าหน้าที่ประเมินแห่งสรรพากรได้ประเมินเงินได้ค้ำขายสุราเข้าอยู่ในประเภทการค้า ของคนกลางและเรียกเก็บภาษี 10,612 บาท 01 สตางค์ โจทก์ยื่นอุทธรณ์ว่าไม่ใช่การค้าของคนกลาง แต่อยู่ในประมวลรัษฎากร มาตรา 40 (2) กรมสรรพากร ชี้ขาดให้ยกอุทธรณ์ของโจทก์ การ

ขายส่งนี้อยู่ภายในข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น ขายได้เฉพาะในเขตอำเภอบางกรวย ฯลฯ ลักษณะเป็นตัวแทนหรือยี่งงชื่อของโรงงานบางยี่ขัน มีสิทธิได้รับค่าธรรมเนียมค่านายหน้า หรือประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งโรงงานสุรากำหนดให้ตายตัว ไม่ใช่เป็นการค้าของคนกลาง ต้องด้วยมาตรา 42 (2) แห่งประมวลรัษฎากร จึงขอให้ศาลแสดงเช่นนั้น และให้กรมสรรพากรเรียกเก็บตามนั้น

จำเลยต่อสู้ว่ากรียาโจทก์ซื้อและขายสุราของตนเองโดยเด็ดขาด ไม่ใช่ตัวแทนต้องตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40 (8) ไม่ใช่มาตรา 40 (2) กรียาโจทก์เองก็เข้าใจดังนั้น และไต่ยืนยันแบบ ภ.ง.ด.9 ให้เจ้าพนักงานประเมินในประเภทการค้าขายของคนกลาง

ศาลแขวงพระนครใต้ฟังว่าจำเลยประเมินภาษีร้านค้าต่าง หรือร้านค้าช่วงของโรงงานยาสูบ ซึ่งต้องขายบุหรี่ปริมาณราคากำหนดและร้านค้าปันส่วนข้าสาร ตามมาตรา 40 (2) รายเดีวของโจทก์ก็เช่นเดีวกัน พิพากษาให้ยกคำชี้ขาดอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า การที่กรมสรรพากรให้เก็บเรื่องบุหรี่ปริมาณข้าสาร ตามมาตรา 40 (2) เพราะทางราชการขอร้องให้ผ่อนผันแก่ผู้ค้าเฉพาะเรื่องเฉพาะราย จะถือเอาเป็นหลักคำนวณเรื่องอื่น ๆ ไม่ได้ กรียาโจทก์เอาเงินของตนเสียค่ากินเปล่าให้โรงงาน แล้วซื้อสุราของโรงงานด้วยเงินของตนเอง มาขายให้แก่ร้านปลีกตามราคาที่โรงงานกำหนดให้และตามจำนวนร้านปลีกที่กำหนดไว้ ขายได้เท่าไร กรียาโจทก์ก็เอาไว้เอง ไม่ต้องให้โรงงาน เป็นการซื้อจากโรงงานอย่างเด็ดขาดแล้วมาขายให้ร้านปลีกเอากำไรเป็นของตนเอง จึงเป็นการค้าขายของคนกลาง เมื่อกรียาโจทก์ยอมคนผูกมัดกับโรงงานตามข้อจำกัดต่าง ๆ ในสัญญา กรียาโจทก์ต้องปฏิบัติตามนั้น จะถือเอาความข้อนี้ให้เรื่องกลายเป็นตัวแทนโรงงานไปไม่ได้ เพราะตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นการที่ตัวแทนทำกิจการแทนตัวการ เสร็จแล้วต้องคืนเงิน หรือทรัพย์สินให้ตัวการทั้งหมด และตัวแทนไม่มีสิทธิจะได้บำเหน็จ เว้นแต่จะได้มีขอตกลงไว้โดยตรงหรือปริยาย แม้ในข้อสัญญาบางข้อ กรียาโจทก์จะเป็นตัวแทน แต่ข้อเหล่านี้ไม่ใช่ข้อสำคัญในสัญญา พิพากษากลับเป็นให้ยกฟ้อง

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์และประชุมปรึกษาคดีนี้ตลอดแล้ว พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยภาษีเงินได้ พุทธศักราช 2482 แห่งประมวลรัษฎากร คำว่า "การค้าขายของคนกลาง" นี้หมายความว่า การค้าของคนซึ่งอยู่ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค คือ ชื่อของที่ตนเองมิได้เป็นผู้ผลิตมาแล้วขายต่อไปแม้การที่กรียาโจทก์ซื้อสุราจากโรงงานมาขายต่อไปนั้น จะถูกจำกัดในการซื้อในการขายตลอดจนในเรื่องราคาที่จะขายก็ดี แต่เนื่องจากกรียาโจทก์ซื้อแล้วมาขายต่อเช่นนี้ ก็ยังต้องถือว่าการค้าของกรียาโจทก์เป็นการค้าของคนกลางที่โจทก์อ้างว่าเมื่อถูกจำกัดไม่ให้ตั้งราคาได้ตามใจแล้ว รายได้ที่จะเป็นผลกำไรในการค้าของกรียาโจทก์ก็ไม่ถึงร้อยละ 5 อันเป็นมาตรฐานของกำไรที่กฎหมายกำหนดในการคำนวณภาษี และว่าในกรณีบุหรี่ปริมาณข้าสาร จำเลยเคยเก็บตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40 (2) เมื่อกระทรวง

พาณิชย์และกระทรวงการคลังหรือมานั้น แม้ศาลฎีกาจะเห็นใจโจทก์อย่างไร แต่เมื่อตัวบทกฎหมายเป็นดังนี้ก็ไม่มีทางจะวินิจฉัยเป็นประการอื่น เพราะศาลฎีกามีหน้าที่ต้องวินิจฉัยตามกฎหมายจะอ้างเหตุที่จำเลยได้เคยวินิจฉัยเช่นนี้มาวินิจฉัยกรณีของโจทก์นี้ด้วยไม่ได้ เป็นเรื่องของจำเลยที่จะพิจารณาเองว่าการผ่อนผันกระทำได้หรือไม่ หากกระทำได้และได้ผ่อนผันในกรณีบุหรี และข้าวสารมาแล้ว ชอบหรือไม่ที่จะผ่อนผันให้โจทก์บ้างเพื่อความเป็นธรรม

พิพากษายืน สำหรับคำอุทธรณ์นั้นพิจารณาตามรูปเรื่องแล้ว ำให้แบ่งครึ่ง ค่าทนายความเป็นพับ ทั้งนี้ทั้ง 3 ศาล

(จำรูญเนติศาสตร์ - มนูญกันย์วิมลสาร - นนทบุรีญญา)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1897/2493

ประมวลรัษฎากร

คดีที่ ๓ การมอบอำนาจทำการแทน

ฎ. ๑๖๐๓/๒๕๕๕ การมอบอำนาจ

ใบมอบอำนาจให้ฟ้องคดีแทนนั้น แม้จะเป็นการมอบอำนาจให้ทำการแทน ในกิจการมากกว่าครั้งเดียวก็ได้กระทำให้ลักษณะเป็นรูปตราสารสัญญา หากเป็นเพียงเอกสารที่ทำ แต่ลำพังผู้มอบอำนาจฝ่ายเดียว จึงต้องเสียอากรแสตมป์ตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ ตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ ข้อ 7 (ข) อันกำหนดให้ 5 บาท หากใบมอบอำนาจทั่วไปในเรื่องตัวแทน ตามข้อ 21 (ข) ซึ่งกำหนดให้ปิด 10 บาทไม่

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ 1603/2494

ศาลฎีกา

วันที่ 26 ตุลาคม พุทธศักราช 2494

ความแพ่ง

หม่อมเจ้าอมรสมานลักษณะ กิตติยากร

โดยหลวงวิจารณ์ธนาคม ผู้รับมอบอำนาจ

โจทก์

ระหว่าง

นายชยันต์ หรือ ยอน อารีพรรค

จำเลย

เรื่อง ชับไล่ เรียกค่าเสียหาย

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ 12 สิงหาคม พุทธศักราช 2493

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า จำเลยได้เช่าตึกแถวจากโจทก์ทำการค้า ตามสัญญาเช่าลงวันที่ 9

ธันวาคม 2484 การเช่าครบกำหนดสิ้นอายุ โจทก์ได้บอกกล่าวล่วงหน้าเลิกสัญญาเช่า ตั้งแต่วันที่

9 ธันวาคม 2490 จำเลยไม่ส่งมอบตึกเช่าคืน โจทก์เสียหายขาดประโยชน์ที่จะได้ค่าเช่า ใน

อัตราใหม่เดือนละ 150 บาท ตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2490 จนถึงวัน

ฟ้องเป็นเวลา 18 เดือน 11 วัน เป็นเงิน 2,755 บาท และค่ากินเปล่าที่จะได้ จากการเช่ารายใหม่อีก 10,000 บาท ขอให้พิพากษาขับไล่จำเลยกับบริวารและให้ จำเลยใช้ค่าเสียหาย 12,755 บาทพร้อมด้วยดอกเบี้ย และให้ใช้ค่าเสียหายเดือนละ 150 บาท ตั้งแต่วันฟ้องจนกว่าจะออกจากตึกพิพาท

จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่ใช่ตัวแทนตามกฎหมาย สถานที่เช่ามิใช่ ทำเลการค้า จำเลยใช้สถานที่เช่าเป็นที่อยู่อาศัย ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติ ความคุ้มครองเช่าและปฏิเสธในข้อค่าเสียหาย

ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วสั่งงดสืบพยานจำเลย เพราะเหตุที่ จำเลยไม่มาโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ศาลทราบ แล้วพิพากษาให้ขับไล่จำเลยออกจากตึกพิพาท กับให้จำเลยใช้ค่าเสียหายเดือนละ 150 บาท ตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2490 จนกว่าจำเลย จะออกจากตึกพิพาท ให้จำเลยใช้ค่าธรรมเนียม ค่าทนาย 80 บาทแทนโจทก์

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า จำเลยคัดค้านใบมอบอำนาจให้โจทก์ ความว่าปิดอาคารแสดมปีไม่บริบูรณ์ ข้อแม้จำเลยจะมีได้ยกเป็นข้อต่อสู้โดยตรงก็ตาม แต่พระราชบัญญัติอาคารแสดมปี พ.ศ. 2475 ม.21 ก็บัญญัติว่าตราสารซึ่งตามกฎหมายจะต้อง ปิดอาคารแสดมปีนั้น ถ้าทำขึ้นโดยมิได้ปิดแสดมปีบริบูรณ์ ท่านว่าจะใช้ต้นฉบับหรือ สำเนาเป็นพยานหลักฐานในศาลมิได้ ฉะนั้นศาลอุทธรณ์ก็อาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ แต่ใบมอบ อำนาจฉบับนี้ หม่อมเจ้าอมรสมานลักษณะ ได้มอบให้โจทก์ดำเนินคดีในศาลได้ทั่วไป มิได้เจาะจงแต่รายจำเลยนี้คดีเดียว ใบมอบอำนาจฉบับนี้ จึงมีลักษณะเป็นการมอบอำนาจทั่วไป ซึ่งตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2482 ม.23บังคับให้ปิดอาคารแสดมปีเป็นจำนวน 10 บาท แต่ใบมอบอำนาจฉบับนี้ผู้มอบได้ปิดอาคารแสดมปีไว้เพียง 5 บาท จึงเป็นตราสารที่มีได้ปิดแสดมปีบริบูรณ์ ศาลจะรับฟังมิได้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจที่จะฟ้องคดีนี้แทนหม่อมเจ้าอมรสมานลักษณะ ได้ จึงพิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ศาลฎีกาได้ฟังคำแถลงของทนายโจทก์ ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษา คดีเรื่องนี้แล้วเห็นว่า

ใบมอบอำนาจฉบับนี้ เป็นเอกสารแสดงการมอบอำนาจให้ทำการแทนในกิจการมากกว่าครั้งเดียว แต่มิได้กระทำในลักษณะเป็นรูปตราสารสัญญา หากเป็นเพียงเอกสารที่ทำ

แต่ลำพังผู้มอบอำนาจฝ่ายเดียว จึงต้องเสียอากรแสตมป์ตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์ ข้อ 7 ข. อันกำหนดไว้ 5 บาท หาใช่การมอบอำนาจทั่วไป ในเรื่องตัวแทนตามข้อ 21 ข. ซึ่งกำหนดให้ปิด 10 บาทนั้นไม่ เมื่อได้ปิดอากรแสตมป์ถ้วนถูกต้องตั้งนี้แล้ว ก็ใช้เป็นพยานหลักฐานในศาลได้ ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น

จึงพิพากษาให้ยกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และให้ย้อนสำนวนส่งให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาในประเด็นข้ออื่นตามท้องสำนวนแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปความ ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าทนายให้ผู้แพ้คดีในที่สุดเป็นผู้เสีย

(เลขวณิษธรรมวิทักษ์ - ป.ปัตตพงษ์ - ศิลปสิทธิวินิจฉัย)

คำพิพากษาฎีกาที่ 1603/2494

ประมวลรัษฎากร

ประมวลแพ่งฯ

การมอบอำนาจ

คดีที่ ๔' การประเมินภาษีร้านค้า

ฎ. ๘๕๖ - ๘๕๗/๒๕๙๖ ประมวลรัษฎากร ภาษีเงินได้

การกำหนดค่ารายปีในการประเมินภาษีร้านค้า นั้น ค่าเช่าที่ผู้เช่าและผู้ให้เช่าได้
ตกลงกันโดยสุจริต ไม่มีประโยชน์ทดแทนอย่างอื่นอันมีฐานะว่าเป็นค่าเช่าอันสมควร

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ 856-857/2496

ศาลฎีกา

วันที่ 10 เดือนสิงหาคม พุทธศักราช 2496

ความแพ่ง

นายคมน์ สุนทรนันท์

โจทก์

ระหว่าง

นายถวิล อังคนารักษ์ ที่ 1 นายเสรีร ภูษาทอง ที่ 2
หลวงธรรณัยพินิจ ที่ 3

จำเลย

เรื่อง เรียกเงินภาษีคืน

นายปรีดี เมฆาวณิชย์

โจทก์

ระหว่าง

ข้าหลวงประจำจังหวัดอ่างทอง โดยหลวงธรรณัยพินิจ

จำเลย

เรื่อง เรียกเงินภาษีคืน

จำเลย (สองสำนวน) ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ 26 เดือน
ธันวาคม พุทธศักราช 2494

โจทก์ฟ้องเป็นทำนองเดียวกันว่า โจทก์ต่างเช่าห้องของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระ
มหากษัตริย์อยู่ที่ตลาดอ่างทองทำการค้าขาย เมื่อ พ.ศ. 2493 สมุหบัญชีอำเภอเมืองอ่างทองได้
ประเมินภาษีร้านค้าของโจทก์และเรียกเก็บไปแล้ว ในปีเดียวกันนั้นเอง นายถวิลสรรพากรจังหวัด
อ่างทอง จำเลยที่ 1 และนายเสรีร ผู้ช่วยจำเลยที่ 2 ได้ประเมินใหม่ และเรียกเก็บเพิ่มขึ้น
โจทก์ต่างอุทธรณ์คำสั่งต่อข้าหลวงประจำจังหวัดอ่างทอง ข้าหลวงประจำจังหวัดอ่างทองได้ยก
อุทธรณ์ของโจทก์เสีย โจทก์จึงมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการประเมินภาษีของจำเลย เป็นการ
เกินสมควร ขอให้สั่งคืนเงินที่เก็บเพิ่มให้โจทก์

จำเลยให้การว่า การประเมินค่ารายปีเก็บภาษีร้านค้าของโจทก์ ตามที่จำเลยประเมินไปนั้น เพราะได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าที่โจทก์เสียภาษีไว้ชั้นเดิมนั้นยังไม่เป็นการสมควร และไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การประเมินค่ารายปี และอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18, 19, 20 และ 84 แห่งประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 จึงได้จัดการประเมินใหม่ให้ถูกต้อง และการที่ประเมินเก็บภาษีเพิ่มขึ้นอีกนั้นเป็นการประเมินที่ถูกต้องตามความในมาตรา 78, 79 แห่งประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 แล้ว ทั้งนี้โดยได้ทำการสำรวจตรวจสอบเทียบเคียงกับร้านค้าอื่น ๆ ที่มีค่าเช่าสูงกว่า เห็นว่า ร้านค้าของโจทก์มีขนาดและลักษณะคล้ายคลึงกับร้านค้านั้น ๆ และอยู่ในบริเวณเดียวกัน ทำเลการค้าก็เช่นเดียวกัน โดยเหตุนี้จึงได้ยกอุทธรณ์ของโจทก์เสีย และเห็นว่าห้องที่จำเลยเช่านั้น เสียค่าเช่าน้อยเกินไปยังไม่สมควร สำหรับจำเลยที่เป็นสรรพากรจังหวัดและผู้ช่วยนั้น ดัดฟ้องว่าจำเลยทั้งสองไม่ควรต้องรับผิดชอบ เพราะความรับผิดชอบในการวินิจฉัยขั้นสุดท้าย นั้นเป็นอำนาจของข้าหลวงประจำจังหวัดแต่ผู้เดียว

ศาลจังหวัดอ่างทองพิจารณารวมกันแล้ววินิจฉัยว่า ข้อตัดฟ้องของนายถวิลและนายเศียรนั้นฟังขึ้น เพราะความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสองนี้ ไม่ผ่านตกไปยังข้าหลวงประจำจังหวัดแล้ว และการที่ข้าหลวงประจำจังหวัดสั่งยกอุทธรณ์ของนายคมน์ นายปรีดีโจทก์ก็ชอบด้วยเหตุผล โดยกิจการค้าของโจทก์ทั้งสองนี้อยู่ในระดับที่เรียกว่าไม่เล็กน้อย การที่โจทก์ต้องเสียภาษีในอัตราเท่านี้จึงอยู่ในความสามารถของโจทก์ที่จะเสียได้ประกอบกับค่าของน้ำเงินที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งอัตราค่าเช่าที่โจทก์เสียอยู่นั้นเป็นอัตราถูกมาก และห้องของเอกชนอื่น ๆ ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงก็เรียกเก็บค่าเช่าในอัตราเดือนละ 40 บาท จึงให้ยกฟ้องของนายคมน์ นายปรีดี เสีย

สำหรับร้านค้าของนางฮวดโจทก์ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่านางฮวด ไซ้เป็นที่เก็บของชำ และอยู่อาศัย เวลาขายของนางฮวดหายไปขายที่อื่น จึงพออนุมานได้ว่ากิจการค้าของนางฮวดเล็กน้อย และทำเลก็ไม่ดีนัก การที่จำเลยเรียกเก็บค่าภาษีเพิ่มจากนางฮวด เป็นการเกินสมควรไปให้จำเลยที่ 3 (ข้าหลวงประจำจังหวัด) คืนเงินภาษีส่วนที่เกิน 100 บาท ให้แก่นางฮวด

นายคมน์ นายปรีดี โจทก์ และข้าหลวงประจำจังหวัดจำเลยต่างอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า บทกฎหมายที่จำเลยยกขึ้นอ้างมา ไม่มีมาตราใดให้อำนาจจำเลยที่จะกระทำเช่นนั้นได้ ถึงแม้จะมีเจ้าของห้องคนอื่นในบริเวณนั้น ให้เช่าในราคาที่สูงกว่าก็ตาม ก็เป็นเรื่องต่างจิตต่างใจของผู้ให้เช่าแต่ละราย ในบางกรณีเหตุการณ์บังคับให้ผู้เช่าจำต้องยอมเสียค่าเช่าในอัตราอันสูงลิ่วเช่นนี้ จะเอามาเป็นเกณฑ์คำนวณค่าเช่าของโจทก์ ซึ่งเสียค่าเช่าอยู่โดยสุจริตอยู่แล้วหาได้ไม่ เพราะฉะนั้น นายคมน์ นายปรีดี โจทก์จะค้าขายใหญ่โตกว่านางฮวดเท่าใดก็ตาม เมื่อต่างคนต่างเสียค่าเช่าเท่ากันก็มีหน้าที่เสียภาษีเท่ากัน ส่วนการที่สำนักงานทรัพย์สินฯ ขึ้นค่าเช่าโจทก์ ใน พ.ศ. 2494 เป็นเดือนละ 30 บาทก็ไม่เกี่ยวกับคดีนี้ เพราะคดีนี้พิพาทกันในเรื่องค่าภาษี พ.ศ. 2493 ซึ่งขณะนั้นโจทก์เสียค่าเช่าเพียงเดือนละ 18 บาทเท่านั้น จะเอาค่าเช่าใหม่มาคิดย้อนหลังยังไม่ได้ พิพากษากลับในคดีที่นายคมน์ นายปรีดี เป็น

โจทก์ ให้จำเลยคืนเงินภาษีที่เก็บเงินเพิ่มให้แก่โจทก์ทั้งสองคน และให้เสียค่าธรรมเนียบสองศาล กับค่าทนายสองศาลจำนวนละ 30 บาทแทนโจทก์ด้วย สำหรับสำนวนที่นางฮวดเป็นโจทก์พิพากษา ยืน

จำเลยฎีกาทั้ง 2 สำนวน

ศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาคดีเรื่องนี้แล้ว ทางพิจารณาได้ความว่า นายคมนตรี นายปรีดี โจทก์เช่าห้องของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ทำการค้าขายเสียค่าเช่าห้อง ละ 18 บาทต่อเดือน ใน พ.ศ. 2493 สรรพากรอำเภอเมืองอ่างทอง ได้ประเมินเก็บภาษีร้านค้า ไปจากโจทก์ โดยถือเอาค่าเช่าที่เสียกันจริงเป็นเกณฑ์ แต่นายถวิลสรรพากรจังหวัดอ่างทองเห็นว่า ภาษีที่เรียกจากโจทก์มานั้นต่ำไป จึงสั่งให้ผู้ช่วยไปตรวจสอบ แล้วนายถวิลประเมินใหม่โดยตีราคา ค่าเช่าห้องเป็นห้องละ 40 บาทต่อเดือน โจทก์อุทธรณ์คำสั่งต่อจำเลยที่ 3 ผู้เป็นข้าหลวงประจำ จังหวัด ๆ สั่งยกอุทธรณ์ของโจทก์

ปัญหาว่ามี การประเมินภาษีใหม่นี้ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

จำเลยอ้างว่าอาศัยอำนาจตามประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 มาตรา 78, 79 เป็น หลักเกณฑ์ประเมินภาษีโจทก์ และอาศัยมาตรา 84 ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจประเมินภาษี ใหม่ได้ และนำมาตรา 19, 20, 21 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการที่ต้องประเมินภาษีใหม่ ก็เพราะเกี่ยวเป็นปัญหาในคำรายปี ฉะนั้น จึงต้อง พิจารณาถึงคำรายปีเสียก่อน แล้วจึงจะทราบได้ว่าการประเมินภาษีใหม่นี้ชอบด้วยกฎหมาย หรือ ไม่

ตามประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 มาตรา 78 ให้คำอธิบายว่า

"คำรายปี" หมายความว่า จำนวนเงินซึ่งร้านค้าสมควรให้เช่าได้ในปีหนึ่ง ๆ ถ้าร้านค้าใดมีข้อตกลงให้ประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นเนื่องในการได้ใช้ร้านค้านอกจากค่าเช่า เช่น เงิน ค่าวินาศภัย ซึ่งผู้ให้เช่าเป็นผู้รับประโยชน์เงินกินเปล่า หรือทรัพย์สินอย่างอื่น จะเอาประโยชน์ ตอบแทนอย่างอื่นนั้นมาเป็นเกณฑ์อีกอย่างหนึ่ง รวมคำนวณเป็นคำรายปีด้วยก็ได้ โดยคิดเฉลี่ยเป็น รายปีตามอายุสัญญาเช่า เว้นแต่สัญญาเช่ามีกำหนดเวลาไม่ถึง 3 ปี หรือมิได้มีกำหนดเวลาไว้ให้ คิดเฉลี่ยเป็นสามปี

ต้องถือข้อความที่กฎหมายบัญญัติไว้นี้เป็นเกณฑ์แห่งการคำนวณคำรายปี

หลักที่จะคำนวณคำรายปีในชั้นแรกก็คือ จำนวนเงินซึ่งร้านค้านั้น สมควรให้เช่าได้ ในปีหนึ่ง ๆ เท่าใด

สมควรให้เช่าได้จำนวนเท่าใดนั้น พึงใช้จากความคิดเห็นของวิญญูชน ธรรมดาสามัญ ทั่ว ๆ ไป ตามกาลเทศะ และมุ่งเอาความจริงเป็นหลัก

ค่าเช่าในสถานที่แห่งหนึ่ง ๆ จะสมควรเท่าใดนั้นมิใช่จะกำหนดได้ง่าย ๆ แล้วแต่ เหตุต่าง ๆ หลายประการ เกี่ยวแก่ผู้ให้เช่าบ้าง ผู้เช่าบ้าง และการค้าขายกิจการต่าง ๆ

ในทำเลที่นั่นดีและไม่ดีเพียงใด ผู้ให้เช่าเองจะกำหนดค่าเช่าตามชอบใจก็อาจไม่สำเร็จ ทั้งอาจขึ้นลงได้ตามเวลาและเหตุการณ์และความพอใจ ซึ่งจะเป็นที่ตกลงกันได้ในระหว่างผู้เช่า และผู้ให้เช่าในระยะหนึ่ง ๆ

ตามธรรมดาผู้ให้เช่าไม่รังเกียจในการที่จะได้ค่าเช่ามาก เพราะผู้ให้เช่าย่อมต้องการค่าเช่า ได้มากย่อมดีกว่าน้อย แต่ถ้าเรียกมากเกินไปจนสมควรผู้เช่าก็ไม่ยอม

เพราะฉะนั้นค่าเช่าที่ผู้เช่าและผู้ให้เช่าตกลงกันโดยความบริสุทธิ์ใจ ทั้ง 2 ฝ่ายนั้น ถ้าไม่มีเหตุเป็นอย่างอื่นก็อาจจะถือว่าเป็นค่าเช่าอันสมควร เพราะผู้ได้เสียทั้ง 2 ฝ่ายย่อมระวังรักษาประโยชน์ของตนให้อยู่ในระดับอันสมควรแล้ว

ถ้าเจ้าพนักงานเห็นว่า ค่าเช่าที่ผู้เช่าและผู้ให้เช่าตกลงกันนั้นยังไม่สมควร เช่นน้อยก็ควรจะพยายามค้นหาสาเหตุและเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ที่จะแสดงเหตุอย่างเช่นเหตุที่กฎหมายกล่าวไว้ว่า ถ้าร้านค้าใดมีข้อตกลงให้ประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น นอกจากค่าเช่า เช่นเงินค่าประกันวินาศภัย เงินกินเปล่า หรือทรัพย์สินเป็นประโยชน์อย่างอื่น ก็ให้เอาคิดเฉลี่ยรวมเข้าเป็นค่ารายปี

สำหรับในคดีนี้ จำเลยหาได้แสดงเหตุดังเช่นเหตุที่กฎหมายระบุไว้หรือไม่ อ้างเหตุแต่เพียงว่า ร้านอื่นที่ใกล้เคียงหลายร้านมีค่าเช่าสูงกว่าของโจทก์

ศาลนี้เห็นว่า จะถือเอาค่าเช่าสูงที่ร้านอื่นเป็นมาตรฐานหาได้ไม่ อาจเป็นค่าเช่าที่สูงกว่าควรแต่ผู้เช่ายอมให้ก็ได้ด้วยต้องการร้านนั้น ๆ เพื่อประโยชน์แก่การค้า หรือให้เหมาะสมแก่กิจการบางอย่าง หรือเป็นผู้มาอยู่ใหม่ ทำสัญญาใหม่ รัฐบาลมิได้มุ่งจะขูดเลือดเนื้อแก่ราษฎร ต้องการเก็บภาษีแต่พอควรและเป็นธรรมเท่านั้น

เมื่อผู้เช่าและผู้ให้เช่าได้ยินยอมตกลงกันกำหนดค่าเช่าเท่าใด โดยเป็นการสุจริตทั้ง 2 ฝ่าย ไม่มีการให้ประโยชน์ทดแทนอย่างอื่นใดอีกแล้ว ตามธรรมดาก็น่าจะสันนิษฐานว่าเป็นค่าเช่าอันสมควร เพราะผู้ให้เช่าเป็นผู้รักษาประโยชน์ของเขายอยู่แล้ว

การประเมินเพื่อเก็บค่าภาษีนั้น ต้องอาศัยความจริงแห่งประโยชน์ ที่บังเกิดจากทรัพย์สินอันเป็นมูลที่จะเก็บภาษี ซึ่งความข้อนี้เป็นหลักสำคัญของการเก็บภาษี ถ้าไม่ถือหลักอันนี้แล้วก็จะเกิดการทะเลาะโต้เถียงกันได้อย่างมากและเป็นเหตุเดือดร้อนแก่ราษฎร

ผู้ให้เช่าร้านค้าแก่โจทก์ ในคดีนี้คือเจ้าหน้าที่แห่งสำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ ไม่มีกรณีอย่างใดที่จะสงสัยว่า ผู้ให้เช่าได้เรียกประโยชน์อย่างอื่น นอกจากค่าเช่าที่กำหนดไว้ จึงควรถือว่าเป็นค่าเช่าอันแท้จริงและสมควรในเวลาที่ใช้เช่านั้นแล้ว แม้อีกมาในปีหลังจะได้ความว่า ผู้ให้เช่าได้เรียกค่าเช่าใหม่เพิ่มขึ้นเป็นห้อยละ 30 บาทต่อเดือน ก็ยังน้อยกว่าที่เจ้าพนักงานประเมินไว้ แต่นั่นเป็นเรื่องที่จะคำนวณสำหรับภาษีปีใหม่ หาใช่สำหรับคดีนี้ไม่

อาศัยเหตุที่กล่าวมา เห็นว่าการประเมินภาษีใหม่รายนี้ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลอุทธรณ์พิพากษาไว้ชอบแล้ว

จึงพิพากษายืนตาม ใ้หัยฎีกาของจำเลย

(เลขาวิษณุกรรมวิทักษ์-ป. ปัดคงค์-นาถปริญญา)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 856-857/2496

พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร

คดีที่ ๕ เก็บค่าเช่าเกินสมควร
ฎ. ๙๖๑/๒๔๙๖ หน้าที่น่าสืบ

เมื่อข้อเท็จจริงรับกันว่า เจ้าของห้องเช่าได้เก็บค่าเช่าเท่าใด เป็นหน้าที่เทศบาลนำสืบ
ให้เห็นว่า ค่าเช่านั้นมีไซ้จำนวนอันสมควรให้เช่าได้ อันจะเป็นเหตุให้ประเมินภาษีใหม่ได้

คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ 961/2496

ศาลฎีกา

วันที่ 4 เดือนกันยายน พุทธศักราช 2496

ความแพ่ง

หลวงประศาสน์นฤมาน

โจทก์

ระหว่าง

เทศบาลเมืองบุรีรัมย์

จำเลย

เรื่อง เรียกเงินคืน

จำเลยฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ลงวันที่ 9 เดือนกันยายน พุทธศักราช
2495

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์มีโรงเรือนแถว 4 หลัง รวม 43 ห้อง และเรือน 2 หลังในเขต
เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่า ได้ค่าเช่าจริงใน พ.ศ. 2493
เป็นเงิน 5,848 บาท ภาษี 12 ชั๊ก $1\frac{1}{2}$ คิดเป็นภาษี 731 บาท ซึ่งโจทก์ควรเสีย แต่จำเลย
ประเมินเกินกว่าค่าเช่าจริง ซึ่งผิดต่อกฎหมายควบคุมค่าเช่าห้ามไม่ให้ขึ้นค่าเช่า คือประเมิน
11,416 บาท และเรียกเก็บภาษี 1,427 บาท โจทก์จึงยื่นคำร้องคัดค้านขอให้พิจารณา ประเมิน
ใหม่ที่ สุดจำเลยชี้ขาดให้โจทก์เสียภาษี 1,402 บาท ซึ่งเกินค่าเช่าได้จริง 671 บาท จึงต้อง
ร้องขอต่อศาลขอให้บังคับจำเลยคืนส่วนที่เกินนี้ให้โจทก์ตั้งเอกสารบัญชี แสดงผลประโยชน์และ
รายการประเมิน และใบเสร็จค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินท้ายฟ้อง

จำเลยให้การว่า โจทก์มีทรัพย์สินซึ่งต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ตามโจทก์ฟ้องจริง
จำเลยและพนักงานเจ้าหน้าที่ของจำเลยได้ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย และกำหนดค่า
รายปีโรงเรือนและที่ดินของโจทก์เหมาะสมถูกต้องแล้ว การที่โจทก์นำความมาฟ้องนี้ก็เพราะโจทก์

เป็นคนตระหนี่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมและความเจริญของท้องถิ่น ซึ่งโจทก์มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ และได้รับการบริการจากจำเลยด้วย ขอบอภัยฟ้องของโจทก์

วันชี้สองสถาน โจทก์ยื่นคำร้องว่า คำให้การจำเลยรับข้อเท็จจริงตามฟ้อง ทุกประการ ไม่มีคำปฏิเสธฟ้องประการใดเลย เพียงแต่จำเลยให้การแก้ว่า จำเลยทำตามกฎหมายเท่านั้น ข้อเท็จจริงฟังได้ตามฟ้อง ขอให้ศาลชี้ขาดข้อกฎหมายในเบื้องต้นว่า จำเลยประเมินค่าเช่าเป็นค่ารายปีเกินความจริงและผิดกฎหมาย จำเลยควรคืนเงินค่าภาษีที่เรียกเกินให้โจทก์ ตามมาตรา 24 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่า ก็เก็บประเมินเอาภาษีที่ไม่ได้ค่าเช่า

ศาลจังหวัดบุรีรัมย์จัดรายงานไว้ว่า ชี้สองสถานวันนี้ โจทก์และทนายจำเลยมาศาล โจทก์ยื่นคำร้องนี้ขอให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นโดยมีประเด็นอยู่ว่า จำเลยเรียกเก็บภาษีตามบัญชีที่ยื่นถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งประเด็นข้อนี้จำเลยยอมรับและแถลงไม่สืบพยาน ทั้งสองฝ่าย แต่จำเลยจะขออ้างบัญชีท้ายฟ้อง บัญชีทรัพย์สินที่ส่งอ้างมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยชี้ขาดโดยขอเวลา 7 วัน ศาลชั้นต้นเห็นว่า เมื่อประเด็นมีตามคู่ความตกลงกันเช่นนี้ และคดีสมควรจะมีการวินิจฉัยชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้นได้ตามคู่ความตกลงกัน จึงให้นัดฟังคำพิพากษา

ต่อมาจำเลยอ้างเอกสารรวม 10 ฉบับ โจทก์ร้องขออ้าง 5 ฉบับ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาว่า โจทก์ไม่พิสูจน์ว่าค่าเช่าจะเป็นค่าเช่าแท้จริงประการใด เจ้าพนักงานเรียกเก็บไม่ถูกต้องอย่างไร จำต้องพิสูจน์ตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 จึงจะชนะคดีได้ ให้ยกฟ้องโจทก์ ให้โจทก์เสียค่าชารธรรมเนียมค่าทนาย 25 บาท แทนจำเลย

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามคำบรรยายฟ้องโจทก์ จำเลยไม่ได้ปฏิเสธฟ้องของโจทก์ในข้อใดเลย และพระราชบัญญัติควบคุมค่าเช่า บังคับโจทก์ไม่ให้ขึ้นค่าเช่า โจทก์จึงขึ้นค่าเช่าไม่ได้ในเมื่อผู้เช่าไม่ยอมให้ขึ้น พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนที่คืน พ.ศ. 2475 มาตรา 8 บัญญัติคำว่า คำรายปี หมายความว่า "จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้น ๆ สมควรจะให้เช่าได้ในปีหนึ่ง ๆ ถ้าทรัพย์สินนั้นให้เช่า ท่านว่า ค่าเช่านั้นเป็นหลักคำนวณคำรายปี แต่ถ้ามีเหตุอันบ่งให้เห็นว่า ค่าเช่านั้นมีจำนวนเงินอันสมควรจะให้เช่าได้ในปีหนึ่ง ๆ ไซ้ ท่านว่าพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจแก้หรือคำนวณคำรายปีเสียใหม่" เรื่องนี้จำเลยไม่ได้ปฏิเสธว่า ค่าเช่าที่โจทก์เก็บได้จริง ไม่ถูกต้องหรือมีเหตุให้เห็นว่า ไม่สมควรอย่างใดเลย ก็ต้องถือว่าค่าเช่าที่โจทก์แสดงมานั้นถูกต้องเป็นหลักคำนวณคำรายปี ถ้าจำเลยเห็นว่า มีเหตุอันบ่งให้เห็นว่า ค่าเช่านั้นมีจำนวนเงินอันสมควรจะให้เช่าได้ในปีหนึ่ง ๆ ไซ้ จำเลยก็ต้องมีหน้าที่นำสืบแสดงเหตุ ให้ศาลเห็นว่าจำนวนเงินค่าเช่ามีไซ้เป็นจำนวนอันไม่สมควรเพราะเหตุประการใด เมื่อจำเลยมิได้นำสืบหรือแสดงให้เห็นเหตุสมควรที่ประเมินสูงไป จำเลยก็ต้องแพ้คดี พิพากษากลับให้จำเลยคืนเงิน 671 บาท ที่เรียกเกินแก่โจทก์และดอกเบี้ยร้อยละ $7\frac{1}{2}$ ต่อปี นับแต่วันฟ้องกับให้เสียค่าชารธรรมเนียม

แทนโจทก์ทั้ง 2 ศาล

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาตรวจปรึกษาสำนวนนี้แล้ว เห็นว่า ตามฟ้องคำให้การและคำแถลงของคู่ความดังกล่าวข้างต้น ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์มีเรือนและห้องแถวให้เช่าอยู่ภายใน เขตเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ปี พ.ศ. 2493 โจทก์ได้ค่าเช่า 5,848 บาท ซึ่งถ้าคิดค่าเช่าเป็นค่ารายปีตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 แล้ว ค่าภาษีที่โจทก์จะต้องเสียสำหรับปี พ.ศ. 2494 ในอัตรา 12 ซัก 1 ก็จึงตามกฎหมาย เป็นเงิน 731 บาท แต่จำเลยประเมินว่า โจทก์ต้องเสียค่าภาษี 1,427 บาท โจทก์ยื่นคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ จำเลยชี้ขาดให้โจทก์เสียภาษี 1,402 บาท โจทก์ต้องเสียภาษีเกินกว่าอัตราดังกล่าวข้างต้น 671 บาท โจทก์จึงฟ้องเรียกจำนวนนี้คืน จริงอยู่มาตรา 8 ได้บัญญัติว่า "แต่ถ้ามีเหตุอันบ่งชี้ให้เห็นว่าค่าเช่านั้น มิใช่จำนวนเงินอันสมควรจะให้เช่าได้ในปีหนึ่ง ๆ ไซ้ ท่านว่าพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจแก้หรือคำนวณ ค่ารายปีเสียใหม่" ข้อที่ต้องพิจารณาจึงมีว่า ค่าเช่าเรือนและห้องแถวของโจทก์รายนี้ มีเหตุอันบ่งชี้ให้เห็นว่ามีใช้จำนวนอันสมควรที่จะให้เช่าได้ ในปีหนึ่ง ๆ จริงหรือไม่ เมื่อจำเลยรับแล้วว่าโจทก์เก็บค่าเช่าได้ตามบัญชีท้ายฟ้อง การที่จำเลยจะประเมินภาษีใหม่ ก็ต้องมีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เหตุดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ฝ่ายจำเลยต้องนำสืบไม่ใช่เป็นหน้าที่ของโจทก์ เพราะมีค่ารายปีตามค่าเช่าเป็นหลักในการคำนวณอยู่แล้ว แต่จำเลยก็ไม่นำสืบแสดงว่า ค่าเช่าที่โจทก์ได้รับมิใช่จำนวนตามสมควรแต่ประการใด การที่จำเลยอ้างเอกสารสำหรับห้องเช่ารายอื่น ก็เป็นคนละห้องกับห้องของโจทก์ จำเลยไม่ได้นำสืบว่าห้องของโจทก์ควรจะได้ค่าเช่าและเสียภาษีตามที่จำเลยคำนวณ มาฎีกาจำเลยฟังไม่ขึ้น

คงพิพากษายืน ให้อัยการฎีกาจำเลยเสีย ให้จำเลยเสียค่าทนายชั้นศาลนี้แทนโจทก์ 75

บาท

(นนทปัญญา-ธรรมมบัณฑิต-คฤหบดีชานาณัติ)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 961/2496

วิธีพิจารณาแพ่ง หน้าที่น่าสืบ

พ.ร.บ. ประมวลรัษฎากร

คดีที่ ๖ ร่างสัญญาไม่มีผลเป็นสัญญา
ฎ. ๒๐๐๘/๒๕๐๐ สัญญา เลิกสัญญา

เอกสารที่ลงลายมือชื่อของคู่สัญญานั้น อาจเป็นเพียงร่างสัญญา ไม่มีผลเป็นสัญญาผูกพันผู้ลงชื่อก็ได้

สัญญาเช่าที่ดิน ซึ่งคู่สัญญาตกลงยกเลิก ย่อมไม่มีความผูกพันต่อไป เอกสารสัญญาที่ไม่ปิดอากรแสตมป์ให้ถูกต้อง ให้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้ เข้าอาศัยในที่ดิน ผู้อาศัยจะบังคับให้จดทะเบียนการเช่า อาศัย หรือการจำยอมไม่ได้ วัตถุประสงค์ตาม พ.ร.บ. คณะสงฆ์ฯ เป็นนิติบุคคล ผู้อาศัยที่ดิน (โดยไม่จดทะเบียน) ไม่มีสิทธิจะเรียกค่ารื้อถอนสิ่งปลูกสร้างเมื่อถูกไล่ ทนอายุของโจทก์มีอำนาจลงชื่อในคำให้การแก้ฟ้องแย้งได้

โจทก์ฟ้องขับไล่ จำเลยต่อสู้ว่า มีการเช่าและฟ้องแย้งให้จดทะเบียน และเรียกค่าเสียหาย ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่พิพาท จำเลยฎีกา

"ศาลฎีกาได้ตรวจสอบพยานฟังคำแถลงการณ์ประชุมปรึกษาคดีเรื่องนี้แล้ว ทางพิจารณาข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยได้เข้าไปอยู่ในที่พิพาทซึ่งเป็นของวัดสุคันธาราม มีพระมหาจี เตชวโร เป็นเจ้าอาวาส นายอารี อิศระภักดี เป็นไวยาวัจกร นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการอีกชุดหนึ่ง เป็นที่ปรึกษาหารือ ซึ่งมีหลวงมณฑุหรัณฑ์ เป็นกรรมการด้วยผู้หนึ่ง

จำเลยนำสืบว่า จำเลยติดต่อกับพระมหาจีหลายครั้ง ต่อมาจึงได้เซ็นสัญญา หมายถึง ล. 5 ตามเอกสารที่จำเลยส่งศาลหรือหมาย 7 ตามสำเนาเอกสารท้ายฟ้อง โจทก์ความย่อ ๆ ว่า วัดสุคันธาราม โจทก์โดยนายอารี ไวยาวัจกร ผู้แทนได้ให้จำเลยเช่าที่พิพาท มีกำหนด 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2495 มีพระมหาจี เจ้าอาวาสลงนามรับรองว่าถูกต้อง ตามความประสงค์ของวัด เซ็นแล้วจำเลยจึงได้เริ่มปรับพื้นที่และทำการปลูกสร้าง

ต่อมาวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2495 พระมหาจีมีหนังสือหมาย จ. 7 ขอแก้ไขสัญญาใหม่ โจทก์จำเลยได้นัดประชุมกันรวมทั้งกรรมการวัดด้วย วันที่ 10 สิงหาคม 2495 เพื่อพิจารณาแก้ไขสัญญาหมาย ล. 5 ที่ประชุมลงมติแล้ว จำเลยพิมพ์สัญญาตามเอกสารหมาย จ. 7 ลงนาม

จำเลยส่งไปให้โจทก์ ๆ ไม่ยอมเซ็น วันที่ 1 ตุลาคม 2495 โจทก์จึงมีหนังสือให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง โจทก์จำเลยโต้ตอบกันเป็นหนังสือหลายฉบับ ในที่สุดโจทก์ก็ให้จำเลยออกจากที่พิพาท จำเลยไม่ยอม จำเลยอาศัยสัญญาเช่าตามเอกสารหมาย ล. 5 เป็นหลัก

ฝ่ายโจทก์นำสืบว่า จำเลยมาติดต่อขอเช่าที่ดินหลายครั้ง ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 พระมหาจีบอกว่า ต้องได้รับความตกลงของกรรมการวัดก่อน พระมหาจี ไปหัวเมืองราว 7 วัน กลับมาเห็นจำเลยถางป่าช้า ถางหญ้าและก่อสร้าง ถามว่า ทำไมทำเช่นนั้น เพราะเรื่องยังไม่ตกลงอะไรกัน นายฉัตรชัยบอกว่า ผมไม่มีที่อยู่ต้องเอาละ วัดจะเอาอย่างไรก็เอา พระมหาจีบอกว่า ถ้าอย่างนั้นก็ง่าย ให้ทำหนังสือเข้ามา เพื่อเสนอที่ประชุมคณะกรรมการวัดพิจารณา พระมหาจีและนายอารีปรึกษากันแล้วจึงเซ็นสัญญาหมาย ล. 5 ฉบับเดียว เพื่อประสงค์ให้กรรมการเห็นว่า พระมหาจีเห็นชอบตามสัญญาหมาย ล. 5 ส่วนหมาย จ. 5 ที่โจทก์ส่งศาลมีข้อความอย่างเดียวกับ หมาย ล. 5 แต่ไม่ได้เซ็น เพราะพระมหาจีไม่ประสงค์จะให้เป็นสัญญาตัวจริงส่งไปให้หลวงจมาพยุหรัตนกรรมการวัด ๆ ว่าเป็นสัญญาที่เอาเปรียบวัดมาก จึงร่างสัญญาให้ใหม่คือ หมาย ล. 8 ส่งให้จำเลย ๆ ไม่ตอบเงียบไปประมาณ 4 เดือน พระมหาจีเตือน จึงได้มีการประชุมกันระหว่างโจทก์และจำเลย ที่ประชุมตกลงให้ร่างสัญญาใหม่ โดยให้จำเลยไปยกสร้างมา แต่จำเลยยกสร้างไม่เหมือนดังที่ตกลงไว้ คณะกรรมการวัดไม่ตกลงด้วย ในที่สุดได้ฟ้องขับไล่จำเลย

ตามที่โจทก์จำเลยสืบดังนี้ คงฟังได้ว่า สาระสำคัญที่จำเลยอ้างว่า จำเลยได้อยู่ในที่พิพาทก็โดยอาศัยสัญญาหมาย ล. 5 ที่นายอารี ไวยาวีจกร เช่นมอบให้แก่จำเลย ด้วยการเห็นชอบของพระมหาจี เจ้าอาวาส แต่สัญญาฉบับนี้แม้นายอารีและพระมหาจีจะได้เซ็นให้จริง ฝ่ายโจทก์อ้างว่าเป็นแต่เพียงร่าง โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวัดก่อน สัญญาหมาย ล. 5 นี้ พระมหาจีได้แจ้งให้จำเลยทราบว่าจะต้องให้คณะกรรมการวัดทราบด้วย แต่ความข้อนี้จำเลยปฏิเสธว่า พระมหาจีไม่ได้พูดเช่นนั้น หมาย ล. 5 มีข้อความเหมือนกับหมาย จ. 5 สัญญาฉบับหมาย ล. 5 นี้ เป็นเอกสารสำคัญระหว่างโจทก์จำเลยซึ่งอย่างน้อยควรรักษาไว้ ฝ่ายละฉบับการที่มีแต่หมาย ล. 5 จึงส่อให้เห็นว่า พระมหาจีไม่ประสงค์จะให้เป็นสัญญา เป็นเพียงแต่ร่างไว้เพื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวัดอีกทีหนึ่ง ฉะนั้น โจทก์จำเลยจึงได้เซ็นกันไว้ฉบับเดียวไม่ได้เซ็นหมาย จ. 5 ด้วย ศาลฎีกาเชื่อว่า ความจริงเป็นดังที่พระมหาจี เบิกความคือหมาย ล. 5 เป็นแต่ร่างที่พระมหาจีเห็นชอบด้วยเท่านั้น ไม่มีความประสงค์จะให้เป็นสัญญาอันแท้จริง ถ้ามีความประสงค์จะให้เป็นสัญญาอันแท้จริง น่าจะมีการเซ็นหมาย จ. 5 ด้วยอีกฉบับหนึ่ง สัญญาสำคัญ ๆ เช่นนี้ไหนเลยโจทก์จะให้จำเลยเป็นผู้รักษาสัญญาแต่ฝ่ายเดียว ทั้ง ๆ ที่โจทก์มีสัญญาหมาย จ. 5 อยู่ในมือแล้ว แม้จะถือหมาย ล. 5 เป็นสัญญาอันแท้จริง แต่เมื่อจำเลยได้เข้าไปประชุมพร้อมทั้งคณะกรรมการวัด ทั้งสองฝ่ายได้ยกเลิกสัญญา หมาย ล. 5 แล้ว โดยให้จำเลยเป็นผู้ไปร่างมาใหม่ ฉะนั้น สัญญา หมาย ล. 5 จึงไม่ผูกพันโจทก์จำเลยแต่อย่างใด จำเลยมิได้เข้าไปอยู่ในที่พิพาทโดยอาศัยสัญญาหมาย ล. 5

นอกจากนั้น แม้ว่าหมาย ล. 5 จะเป็นสัญญาที่ไม่มีอากรแสตมป์ปิดให้ถูกต้อง ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 จึงใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแย้งไม่ได้

เหตุที่จำเลยได้ปรับที่ดินกลางหญ้าและทำการก่อสร้างนั้น น่าจะเป็นเพราะ จำเลยรู้จักและเข้าถึงพระมหาจี เมื่อพระมหาจีเจ้าอาวาสเห็นชอบด้วย คณะกรรมการวัดคงไม่ขัดข้อง จนกระทั่งจำเลยพูดว่าไม่มีที่อยู่ต้องเอาละ วัดจะเอาอย่างไรก็เอา ซึ่งหมายความว่า สดแล้วแต่วัดจะเห็นชอบ เพราะจำเลยไม่มีที่อยู่ ขึ้นต้นจำเลยจึงเข้าอยู่ในที่พิพาทฐานละเมิด แต่เจ้าอาวาสผ่อนผันให้ว่า จำเลยจะต้องทำการเช่าจากวัด ซึ่งถือได้ว่าเป็นการให้อาศัยโดยปริยาย ในเวลาต่อมา เมื่อโจทก์จำเลยไม่ตกลงในการเช่า โจทก์ยอมมีสิทธิฟ้องขับไล่จำเลยได้

จำเลยอ้างว่า ก่อนทำเอกสารหมาย ล. 5 โจทก์จำเลยได้มีการโต้ตอบ ทางหนังสือกันตามหมาย จ. 2, 4 ล. 1, 2, 3, 4, 6 จำเลยว่าเอกสารเหล่านี้ เป็นการเสนอสนองก่อให้เกิดสัญญาเช่านี้แล้ว จำเลยจึงขอให้ศาลบังคับให้โจทก์จดทะเบียนการเช่าให้แก่จำเลย ศาลฎีกาได้พิเคราะห์ดูเอกสารเหล่านี้แล้ว เป็นการโต้ตอบที่มีข้อแม้ ไม่มีการตกลงกันแน่นอนแต่อย่างใด ไม่ก่อให้เกิดสัญญาขึ้นตั้งแต่จำเลยฎีกา เมื่อเป็นการอาศัย ก็ไม่เกิดการจำยอม จำเลยจะขอบังคับโจทก์จดทะเบียนการเช่าหรือการจำยอมตามฎีกาของจำเลยไม่ได้

จำเลยอ้างว่า ไม่ได้กระทำผิดข้อตกลง 5 ข้อ ระหว่างโจทก์จำเลย กล่าวคือ

1. โจทก์อ้างว่า จำเลยไม่ยอมตกลงตามสัญญาซึ่งจำเลยได้กล่าวแก่ว่า จำเลยได้พิมพ์สัญญาไปให้โจทก์ลงนามตามที่ตกลงกันไว้ในที่ประชุม โจทก์ไม่ลงนามเอง ฉะนั้น โจทก์ต่างหากเป็นฝ่ายผิดสัญญา ความข้อนี้ศาลฎีกาได้วินิจฉัยมาแล้วว่า สัญญาที่จำเลยพิมพ์ส่งไปให้โจทก์นั้นไม่ตรงตามข้อตกลง การที่โจทก์ไม่ลงนามจึงเป็นการชอบแล้ว

2. โจทก์อ้างว่า จำเลยได้สร้างสุสานเป็นการผิดข้อตกลง จำเลยแก้ว่า เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องจัดการขออนุญาตเสียก่อน เมื่อโจทก์ไม่จัดการ จำเลยสร้างสุสานไม่ได้ ความข้อนี้ไม่สำคัญเสียแล้ว เมื่อได้ความว่าจำเลยอาศัยโจทก์ และศาลให้ขับไล่จำเลย

3. โจทก์หาว่าจำเลยทำความเดือดร้อนให้แก่พระภิกษุสามเณร เช่นหาว่าบุกรุกและลักทรัพย์เป็นต้น ซึ่งจำเลยต่อสู้ว่า เป็นการใช้สิทธิของจำเลยโดยชอบธรรม ความข้อนี้ไม่เป็นปัญหา เมื่อโจทก์มีสิทธิขับไล่จำเลยได้แล้ว เรื่องเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึง

4. ตามที่โจทก์หาว่า จำเลยกันรั้วล้าที่ตีนของโจทก์ เกินกว่าเขตที่กำหนดให้มัน ถ้าเป็นจริงก็เป็นเรื่องละเมิดต่อโจทก์อีกโสดหนึ่ง โจทก์ไม่มีสิทธิจะถือว่าผิดข้อตกลง ข้อนี้เมื่อโจทก์มีสิทธิขับไล่จำเลยได้แล้ว ปัญหาเป็นอันตกไป

5. โจทก์อ้างว่า จำเลยขุดดินเอาไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว จำเลยว่าได้ใช้ดินนั้นถมลงในที่ของโจทก์เอง จึงไม่เป็นเหตุที่โจทก์จะฟ้องขับไล่จำเลย ความข้อนี้เมื่อจำเลยอาศัยโจทก์ อยู่ โจทก์ขับไล่จำเลยได้ทุกเมื่อแม้ข้อเท็จจริงจะเป็นดังจำเลยต่อสู้

จำเลยอ้างว่า วัดไม่ใช่นิติบุคคล ไม่มีอำนาจฟ้อง และที่พิพาทไม่ใช่ของโจทก์ นั้น อุทธรณ์ข้อ 8 วรรค 3 ของจำเลย ๆ ระบุว่าวัดสุคันธารามเป็นนิติบุคคล เมื่อจำเลยรับเช่นนี้แล้ว

จะกลับมาปฏิเสธร้อย่างไรได้ นอกจากนั้นวัดสุคันธารามขึ้นอยู่แก่เจ้าคณะอำเภอ ซึ่งเป็นวัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484 ส่อให้เห็นว่าวัดสุคันธาราม เป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 72 (1) ส่วนเรื่องโจทก์จะเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทหรือไม่นั้น เมื่อจำเลยรับในฟ้องแย้งว่าเป็นของโจทก์แล้ว จำเลยจะกลับมาอ้างว่า ที่พิพาทไม่ใช่ของโจทก์ไม่ได้

ส่วนค่าเสียหายในเรื่องที่จำเลยว่า จำเลยได้เช่าที่ดินโจทก์แต่เพียง 200 ตารางวา ไม่ใช่ 400 ตารางวานั้น ได้ความว่าจำเลยได้กินรั้วรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ ๆ ได้บอกให้จำเลยรื้อถอน จำเลยไม่ยอม จำเลยจึงต้องผิด

ค่าเสียหายที่จำเลยฟ้องแย้งเรียกจากโจทก์เป็นเงิน 8,000 บาทนั้น เป็นค่าเสียหาย 2 ราย แต่จำเลยมิได้กล่าวให้แจ้งชัดว่า แต่ละรายเป็นเงินเท่าใด จำเลยกล่าวแต่ว่า รวมกันเป็นเงิน 8,000 บาท อันไม่แสดงโดยแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหา ทั้งข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลัก แห่งข้อหานั้นด้วย ไม่ต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 172 จึงไม่รับไว้พิจารณา

จำเลยอ้างว่า เมื่อโจทก์ขับไล่จำเลย โจทก์จะต้องใช้ค่าเสียหายให้แก่จำเลย รวมเป็นเงิน 394,004 บาท 44 สตางค์ ตามฟ้องแย้งข้อ 11 ของจำเลย เมื่อจำเลยอาศัยโจทก์อยู่และจำเลยใช้เงินลงทุนลงในที่ดินซึ่งจำเลยหวังว่าจะได้เช่าจากโจทก์ หากแต่ภายหลังโจทก์จำเลยไม่ตกลงกัน จำเลยจะเรียกค่าเสียหายจำนวนนี้จากโจทก์ไม่ได้ เพราะจำเลยลงทุนไปด้วยใจสมัครของจำเลยเอง โจทก์จำเลยไม่มีข้อผูกพันแต่อย่างใด

ข้อสุดท้าย จำเลยฎีกาว่า ทนายโจทก์ไม่มีอำนาจลงนามในคำให้การแก้ฟ้องแย้ง แทนนายอารี ไวยาวัจจร เพราะเจ้าอาวาสได้มอบอำนาจให้นายอารีให้ฟ้องความเท่านั้น ไม่ได้มอบอำนาจให้สู้ความด้วย ความข้อนี้ศาลฎีกาเห็นว่า เรื่องที่โจทก์ฟ้องจำเลยก็ดี เรื่องที่จำเลยฟ้องแย้งโจทก์ และโจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งจำเลยก็ดี เป็นคดีเดียวกันทั้งสิ้น และใบแต่งตั้งทนายความนายอารีได้มอบทนายโจทก์ให้เป็นทนายใน "คดีเรื่องนี้" ฉะนั้น ทนายโจทก์จึงมีสิทธิทำคำให้การแก้ฟ้องแย้งของจำเลยได้"

พิพากษายืน

(ปริศนาร์พจนพิสุทธิ์-ประวัติ ปัดตพงษ์-ศิลปสิทธิวิโรจน์)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2008/2500

(วัดสุคันธาราม โดยนายอารี อิศระภักดี ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์ บริษัทอุตสาหกรรมกลางและการสีข้าว จำกัด โดยนายสว่าง จารุสร กับพวก จำเลย)

แพ่ง สัญญา เลิกสัญญา อาศัย นิติบุคคล

วิธีพิจารณาแพ่ง ทนายความ

พ.ร.บ. ประมวลรัชฎาฎกร คณะสงฆ์